Ազգ
Azg
armenian daily
14 ՄԱՅԻՍ 1999 ՈՒՐԲԱԹ # 88 (1833)

Նախագահական կողմը հերքում է Ելցինին ներկայացվող բոլոր մեղադրանքները

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Պետական դումայում ՌԴ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Կոտենկովը, այսօր պալատի նիստում ելույթ ունենալով նախագահի պաշտոնազրկման հարցի քննարկման ժամանակ, հերքեց Պետդումայի հատուկ հանձնաժողովի կողմից Բորիս Ելցինին առաջադրված մեղադրանքների բոլոր հինգ կետերը, դրանք գնահատելով որպես չհիմնավորված եւ քննադատության չդիմացող: Նա նշել է մասնավորապես, որ նախագահական կողմը «հիմնականում իրավաբանական եւ փաստական փաստարկումներ էր նախապատրաստել» հատուկ հանձնաժողովի կողմից առաջադրված մեղադրանքներին պատասխանելու համար, «բայց հարկ եղավ գործ ունենալ թերթային հոդվածների եւ առանց աղբյուրների վկայակոչման չհիմնավորված մեջբերումների վերլուծության հետ»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համանախագահների այցի ժամկետը կախված է Ալիեւի առողջությունից

ԵՐԵՎԱՆ, ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Ղարաբաղյան հակամարտության գծով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները պլանավորում են այցելել տարածաշրջան: Սակայն նրանց այցի ժամկետները կախված են Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի առողջական վիճակից, հայտարարեցին «Սնարք» գործակալությանը հավաստի դիվանագիտական աղբյուրներ:

Նախօրեին Մինսկի խմբի համանախագահները ԵԱՀԿ Մշտական խորհրդում Լեռնային Ղարաբաղի հրադադարի հինգերորդ տարեդարձի կապակցությամբ հանդես են եկել հայտարարությամբ, որում ասվում է.

«Հինգ տարի է անցել 1994 թ. մայիսի 12-ից, երբ հաստատվեց հրադադարի ռեժիմը, որը վերջ դրեց ղարաբաղյան հակամարտության գոտու ռազմական գործողություններին: Այդ օրվանից սկսած կարգավորման գործընթացում էական դրական տեղաշարժեր են նկատվել, սակայն գործընթացն ինքնին շատ դանդաղ է զարգանում: Ներկայիս իրավիճակի անորոշության ողջ նշանակալիությամբ հանդերձ, կարեւոր է թույլ չտալ, որ հրադադարի ռեժիմը փոխարինի իրական խաղաղությանը:

Ահա թե ինչու են նոր ջանքեր պետք բոլոր ներգրավված կողմերի բանակցություններով հասնելու համընդգրկուն վերջնական կարգավորման, որը թույլ կտա դադարեցնել զինված հակամարտությունը, իսկ Լեռնային Ղարաբաղին օգտվել ինքնակառավարման ամենաբարձր կարգավիճակից, պահպանելով ԵԱՀԿ նորմերն ու սկզբունքները:

Մինչեւ օրս հրադադարի ռեժիմի սահմանումն ու պահպանումը վկայում է, որ երբ բոլոր ներգրավված կողմերը հնարավորություն են ստանում արտահայտել իրենց դիրորոշումներն ու պարտավորություններ ստանձնել, ապա այդժամ հնարավոր է հասնել ժամանակի փորձությունը բռնած արդյունքների:

Ուժի կիրառումից հրաժարվելը, վստահության միջոցների իրականացումը եւ կառուցողական բանակցություններ վարելու պատրաստակամությունը՝ հաշվի առնելով փոխադարձ շահերը եւ մյուս կողմերի մտահոգությունները, սրանք են այն պայմանները, որոնք անհրաժեշտ են խաղաղության ճանապարհին առաջընթացի հասնելու համար:

ԵԱՀԿ Մն համանախագահների համոզմամբ, Մինսկի գործընթացը առաջվա նման ղարաբաղյան հակամարտության համընդգրկուն կարգավորում որոնելու առավել ընդունելի շրջանակն է: Հրադադարի տարեդարձի կապակցությամբ տվյալ համատեքստում նրանք հավաստում են պահպանվող տարածայնությունների հաղթահարման նպատակով գործելու իրենց վճռականությունը եւ կրկին բոլոր ներգրավված կողմերին կոչ են անում բարի կամք եւ պատասխանատվության զգացում դրսեւորել: Միայն այդ անքակտելի նախադրյալների հիման վրա կարելի է բանակցությունների միջոցով հասնել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շոշափելի հաղթահարման»:

Անվտանգության արտակարգ միջոցառումներ՝ Հունաստանի նախագահի պատվին տրված ընդունելությանը

Երեկ, ի պատիվ Հունաստանի նախագահ Կոնստանտինոս Ստեֆանոպուլոսի, կառավարության ընդունելությունների տանը Հայաստանում Հունաստանի դեսպանի կազմակերպած ընդունելությանը հրավիրվածների մեծ մասը, անգամ կառավարության որոշ անդամներ, դռան մուտքում «արժանացան» անվտանգության ստուգումների: Բարեբախտաբար ստուգող սարք էր տեղադրված, որը սակայն այնքան զգայուն էր, որ հրավիրյալներն ստիպված էին գրպանից հանել անգամ ծխախոտի տուփերը: Այդ է պատճառը, որ հյուրերից շատերը բավական ուշ հասան հյուրասրահ, որտեղ վաղուց արդեն հասել էին Հայաստանի եւ Հունաստանի նախագահները, պաշտոնական պատվիրակության անդամները: «Տրակտորիչ» էր նաեւ հայ եւ հույն անվտանգության աշխատակիցների բազմությունը: Հենց տեղում, «ոտի վրա», հրավիրված լրագրողների կարծիքը միանշանակ էր՝ նկատի ունենալով Օջալանի ձերբակալությանը հետեւած քրդական հուզումներն աշխարհի շատ մայրաքաղաքներում, այդ թվում նաեւ Երեւանում, անվտանգության միջոցառումները նպատակ ունեին կանխելու բոլոր տեսակի անախորժությունները, թեկուզ անախորժություն պատճառելով հյուրերին:

ՇՐՋԱՓԱԿՈՒՄ

«Ազգը» մնաց Վայոց ձորի ճանապարհին

Երկու օր առաջ Վայոց ձորի մարզի երեք քաղաքների՝ Եղեգնաձորի, Վայքի եւ Ջերմուկի թերթի կրպակներից անսպասելիորեն վաղ առավոտյան անհետացել էին «Ազգ» թերթի այդ օրվա համարները: Հենց նույն այդ համարում լույս էր տեսել «Ազգի» ընդարձակ ռեպորտաժը Վայոց ձորի ընտրական իրավիճակի մասին, որտեղ թերթը մանրամասն ներկայացրել էր մարզի միակ՝ թիվ 72 ընտրատարածքում առաջադրված թեկնածուների քարոզարշավի օրյեկտիվ պատկերը եւ բազմաթիվ փաստերով հաստատվող այն տեղեկատվությունը, ըստ որի մարզի իշխանությունները, հանձին մարզպետ Պանդուխտ Մանուկյանի, բացահայտորեն, տարբեր մեթոդներով օժանդակում են «Միասնություն» դաշինքի կողմից առաջադրված թեկնածու Վարդգես Մաթեւոսյանին, որը մարզում հայտնի է «Ռուսոդ Վարդգես» մականունով: «Ազգի» հետաքննության արդյունքում պարզվեց մարզի տարածքում թերթի անսպասելի անհետացման պատճառը: Այդ ամբողջի «մեղավորը» «Հայլուր» ծրագիրն է եղել՝ իր «Մամուլի տեսությամբ»: Թերեւս վայոցձորցիները չզրկվեին հանրապետական թերթում իրենց մարզի մասին պատմող ռեպորտաժը կարդալու «հաճույքից», եթե նախորդ օրը երեկոյան «Հայլուրը» նախապես չտեղեկացներ այդ ռեպորտաժի մասին եւ դրանով, ամենայն հավանականությամբ, հնարավորություն չտար տեղական իշխանություններին նույն գիշերը եւ վաղ առավոտյան դիմելու համապատասխան նախազգուշական միջոցների: Հուսով ենք, որ այս փոքրիկ տեղեկատվության պատճառով թերթը տեղական իշխանությունների կողմից երկրորդ անգամ չի բռնագրավվի՝ ճանապարհին կամ «մաքրվի» տեղական կրպակներից:

Գ. Մ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀՌԱԿ-ն ակնկալում է տեղ գրավել խորհրդարանական արեւի տակ

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նախընտրական գրեթե ամենօրյա դարձած հանդիպումների շարքում Արմենպրեսի սրահը երեկ տրամադրվել էր ՀՌԱԿ համամասնական ցուցակի առաջին դեմքերին՝ Հանրապետական վարչության ատենապետներ Հարություն Կարապետյանին եւ Ռուբեն Միրզախանյանին, Դիվանի անդամ Շամիրամ Աղաբեկյանին: ՀՌԱԿ ղեկավարները հակված չէին ծանրումեծ, երկարաշունչ պատասխանների եւ լրագրողների հարցերին անհավակնոտ, տեղ-տեղ՝ կես-լուրջ, կես-կատակ էին պատասխանում՝ սրահում համապատասխան («հարմարավետ») մթնոլորտ ստեղծելով: Ասուլիսն սկսեց տկն Աղաբեկյանը: «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթի գլխավոր խմբագիրը հավաստեց, որ ռամկավար-ազատականության գաղափարախոսությունը, որ ավելի քան հարյուր տարի դավանում է կուսակցությունը, որեւէ կերպ չի հակասում ժողովրդի սոցիալական վիճակի բարելավման, բարեկեցիկ ամենալայն հասարակության ստեղծման գերխնդրին: ՀՌԱԿ նախընտրական ծրագիրն, ընդհակառակը, արմատական մոտեցումներ է առաջարկում այդ խնդիրները բարձր մակարդակով լուծելու համար, եւ կուսակցությունն, իր որդեգրած ծրագրին հավատարիմ, ակտիվորեն զբաղվելու է սոցիալական քաղաքականության մեջ բարենորոգումներ ներմուծելու ուղղությամբ: Պրն Կարապետյանը, լրացնելով տկն Աղաբեկյանին, ընդգծեց. «Ռամկավար-ազատականությունը ոչ միայն չի հակասում, այլեւ ուղղակիորեն միտված է հանրային բարեկեցության բարձրացմանը. ՀՌԱԿ ծրագիրն արտահայտված սոցիալական ուղղվածություն ունի»:

Տես ▶ էջ 2

ՆԱՏՕ-ի օդուժը շարունակում է ոչնչացնել Սերբիայի պետական հեռուստատեսության համակարգերը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր, լուսաբացից առաջ ՆԱՏՕ-ի օդուժը երկրորդ անգամ ռմբակոծեց ավելի վաղ իր կողմից պայթեցված հեռուստատեսության շենքը Նովի Սադ քաղաքի կենտրոնում: Ռումբերի ընկնելու տեղում հրդեհ բռնկվեց: Հարվածներ էին հասցվում Նովի Սադին մոտակա Ֆրուշկա Գորա բարձունքին, որտեղ գտնվում է հեռուստաաշտարակի հեռարձակիչը:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, անցած գիշեր հոծախումբ օդային հարվածման է ենթարկվել Կոսովոյի երկրամասի տարը համայնքի տարածքը: Առանձնապես խիստ ռմբակոծումներ են եղել Ալբանիային սահմանամերձ Պեչանե եւ Ջակովիցե համայնքներում, որտեղ ամենայն ակներեւությամբ հարավսլավական բանակի ստորաբաժանումներ են կենտրոնացված: Կոսովոյում, ինչպես եւ նախորդ օրերին, կիրառվում էին միջազգային կոնվենցիաներով արգելված կասետային ռումբեր: Նախահարձակների հերթական օդային հարձակումից հետո հրդեհը ճարակել է մի շարք օբյեկտներ Պրիզրեն քաղաքի երկաթուղային կայարանի եւ «Պուտնիկ» ավտոհյուրանոցային մոտակայքում:

Մոսկվայի ժամանակով ժամը 6-ից հետո հոծախումբ գրոհների են ենթարկվել Բատայնիցա ռազմաօդային հանգրվանը Բելգրադի մոտ եւ Հարավսլավիայի մայրաքաղաքից 20 կիլոմետր հեռավորության վրա գտնվող Պանչեւո քաղաքը:

«Եվգենի Պրիմակովը չի բացառում իր վերադարձը քաղաքականություն»

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Եվգենի Պրիմակովը չի բացառում իր վերադարձը քաղաքականություն»: Այս մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել է նախկին վարչապետի մերձավոր շրջապատից մի աղբյուր: Նրա խոսքերով, «այժմ Եվգենի Պրիմակովը կարող է իրապես խորհել այն առաջարկությունների մասին, որոնք նրան արվել են» ավելի վաղ: «Եվգենի Պրիմակովի փորձը, վերլուծելու մեծ ընդունակությունները, բացառիկ ազնվությունը, կանխատեսելու կարողությունը պետք է օգտագործվեն այս դժվարին ժամանակամիջոցում, որում ապրում է Ռուսաստանը», նշել է հիշյալ աղբյուրը:

Ռոբերտ Քոչարյան. «ՌԴ նախագահը իրականացրել է իր սահմանադրական իրավունքը»

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության նախագահը ուղղակի իրականացրել է իր սահմանադրական իրավունքը, այստեղ ոչ-մի անօրինական բան չկա, եւ ես չեմ կարծում, որ դա հատուկ մեկնաբանությունների կարիք ունի, «Զվարթնոց» օդանավակայանում կայացած ճեպազրույցի ժամանակ, անդրադառնալով ՌԴ վարչապետ Եվգենի Պրիմակովի պաշտոնանկության փաստին, հայտարարեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Ինչ վերաբերում է կոնկրետ պրն Պրիմակովի գործունեությանը վարչապետի պաշտոնում, Ռոբերտ Քոչարյանը համագործակցությունը նրա հետ համարեց շատ արդյունավետ եւ դրական:

Ադրբեջան ուժեր են մտցվում Ուկրաինայից եւ Նախիջեւանից

ԲԱՔՈՒ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ենի Մուսավաթ» լրագիրը հաղորդում է, որ վերջին օրերս Ադրբեջան ուժեր են մտցվում Ուկրաինայից եւ Նախիջեւանից: Նշվում է, որ կառավարությունը, ուշադրության առնելով այն հանգամանքը, որ երկրի իրադրությունն ամեն պահ կարող է փոխվել, միջոցներ է ձեռնարկում: Ուկրաինայից ժամանող ուժերը պաշտպանելու են նախագահի աշխատակազմին, իսկ Նախիջեւանից ժամանողները՝ պայքար են մղելու ժողովրդի եւ ընդդիմության դեմ, թույլ չտալով հանրահավաքներ անցկացնել:

Քուրդ հրամանատարը ցուցմունք է տալու Օջալանի դեմ

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Քրդական աշխատավորական կուսակցության դաշտային հրամանատար Շեմդին Սաքըքը՝ «Անմաս Զեքի» մականվամբ, որը թուրքական հատուկ ջոկատի կողմից գերի էր վերցվել անցյալ տարվա ապրիլին Հյուսիսային Իրաքում, մտադիր է մասնակցել քուրդ առաջնորդ Աբդուլահ Օջալանի դատավարությանը եւ վկայի ցուցմունքներ տալ նրա դեմ: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Սաքըքը, որը ժամանակին եղել էր երկրորդ մարդը կուսակցության մեջ, չորեքշաբթի օրը համապատասխան խնդրանքով դիմել է Թուրքիայի հարավ-արեւելքում գտնվող Դիարբեքիր քաղաքի պետական անվտանգության դատարան, որտեղ նա պահվում է կալանքի տակ: Օջալանի դատավարությունը սկսվելու է մայիսի 31-ին Մարմարա ծովի Իմրալը կղզում, ուր նա տեղափոխվել էր փետրվարի 15-ին Քենիայում ձերբակալվելուց հետո: Թուրքական մամուլը Օջալանի դատավարության նախօրեին հաղորդում է, որ նրան ձեռք գցելու գործողության վրա Անկարան 50 միլիոն դոլար է ծախսել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀՌԱԿ-ն ակնկալում է տեղ զբաղեցնել խորհրդարանական աթոռի տակ

Սկիզբը էջ 1

Արմենոյթեսի տնօրեն Մեսրոպ Հարությունյանն, առաջին անգամ օգտվելով տանտիրոջ իրավունքից, ՀՌԱԿ ղեկավարներին ուղղեց առաջին հարցը. «ՀՌԱԿ ընտրարշավի ընդգծված մշակութային ուղղվածությունը ռազմավարությո՞ւն է, թե՞ ...»: Պրն Կարապետյանի կարծիքով, մշակութային նախաձեռնությունների հակումը «բնավորություն» է, պրն Միրզախանյանի համոզմամբ՝ ֆաղաքական կուլտուրայի վերաբերյալ ՀՌԱԿ պատկերացումների դրսեւորում, ինչը սակայն, չի նշանակում, թե, ինչպես նկատել էր բերբերից մեկը, «ՀՌԱԿ-ը չի գնում դեպի ընտրողը, այլ ընտրողին է բերում Թեքեյան կենտրոն»: Վկա՝ ՀՌԱԿ ընթացիկ եռօրյայի նախընտրական երթուղին. երեկ՝ հանդիպում Երեւանի թիվ 135 դպրոցում, այսօր՝ այցելություն Լոռու մարզ, վաղը՝ Գյումրի:

ՀՌԱԿ վերջին «պառակտմանը» հաջորդած վերամիավորման ծեւականնախընտրական լինելու վերաբերյալ հարցին ի պատասխան, պրն Միրզախանյանը կտրականեց. «Չեւական էր ոչ թե վերամիավորումը, այլ պառակտումը. պետք էր, չէ՞ ուշադրություն հրավիրել կուսակցության վրա», իսկ պրն Կարապետյանը շարունակեց. «Մենք էլ մե՛ր միավորումն ենք կազմել, մեկընդմիշտ»: «Տարօրինակ է, որ մամուլը արտասովոր հետաքրքրություն ցուցաբերելով ՀՌԱԿ-ի «պառակտման» միջադեպին, անտարբեր գտնվեց խնդրի եզակի, հանգիստ լուծման նկատմամբ», ավելացրեց Ռուբեն Միրզախանյանն ի պատասխան «Ազգի» հարցի՝ նշելով, որ պառակտումը հաղթահարելու հարցում էական դեր խաղաց մասնավորապես այն բարոյահոգեբանական մթնոլորտը, որի ստեղծմանը նպաստել են ներկայիս իշխանությունները:

ՀՌԱԿ-ն այսօրվա դրությամբ 3,5–4 միլիոն դրամ է ծախսել ընտրարշավի՝ գովազդների, հեռուստահոլովակների եւ տպագրական աշխատանքների վրա, ընտրությունների ընթացքի գնահատականը չի պատրաստվում պայմանավորել առաջա ԱԺ-ում ներկայացված լինելու հանգամանքով, նախընտրական մթնոլորտը, չնայած մեծամասնական ընտրատարածքներում արձանագրված «ածխոտաժային» միջադեպերին, բավարար է համարում, պետական լրատվամիջոցների հավասարակշիռ պահվածքից գոհ է, մասնավորապես կարեւորում է հեռուստաժամերի բազմազանությունը (որոնք, սակայն, չափազանց բարձր «սակագներ» ունեն): Կուսակցությունն ակնկալում է տեղ զբաղեցնել «խորհրդարանական աթոռի տակ»՝ սակայն ծեռնոտի չի մնում տոկոսային կանխատեսումներից, կառավարական պորտֆելների մասին կխոսի դրանից հետո միայն, առաջա ԱԺ մեծամասնական-համամասնական մանդատների հարաբերակցությունը ներկայիս ֆաղաքական իրավիճակին համահունչ է համարում, խորհրդարան մուտք գործելու դեպքում հակված է համագործակցելու գաղափարապես մոտ կանգնած կուսակցությունների հետ:

ՀՌԱԿ-ն, ի հավելումն, որեւէ պարանի (օրինակ, էլեկտրաէներգիայի սակագների) սառեցման մասին խոստումներն անհեթեթ է համարում, մերժում է վայրի, այն է՝ բացառյանական ազատականությունը, որն, ըստ էության, վարկաբեկեց ազատականության գաղափարը: Լրագրողները պարզեցին նաեւ, որ ՀՌԱԿ համամասնական ցուցակում գործազուրկներ չկան, որ կուսակցության «հնաբնակ» անդամ Ռուբեն Միրզախանյանը ռամկավար-ազատականության գաղափարախոսությանն առնչվել է դեռեւս 80-ական թվականներից, երբ աշխատում էր դոկտորական թեզի վրա, Շամիրամ Աղաբեկյանին 1994 թ. ՀՌԱԿ է բերել գաղափարախոսության տնտեսական դրույթների նկատմամբ ունեցած համակրանքը, Հարություն Կարապետյանը կուսակցությանն անդամակցել է նախկին ԳԽ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության կազմում ընդգրկվելուց հետո:

Հարցերին պատասխանելով, Ռուբեն Միրզախանյանը, «հատուկ լրագրողների համար, հանույթով» կրկնեց նախընտրական գովազդակարգախոսների խմանկարում թերեւս ամենաարմիս կարգախոսը. «Եթե ուզում եք ունենալ հզոր հայրենիք, օրինաց երկիր եւ արժանապատիվ ապագա, ձեր ձայնը տվեք ՀՌԱԿ-ին»:

Քարոզչության առնչությամբ ՀՌԱԿ-ը որեւէ խնդիր չի տեսնում

1995 թվականի ԱԺ ընտրությունների հետ համեմատած առաջիկա խորհրդարանական ընտրությունների քարոզարշավն ընթանում է շատ ավելի քաղաքակիրթ, հանգիստ մթնոլորտում: Այս կարծիքը հայտնեց Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը՝ ԵԱՀԿ ընտրական դիտորդական առաքելության ղեկավար Նիկոլայ Վուլչանովի հետ երեկ ունեցած հանդիպման ժամանակ: Ըստ նրա, առկա հանգստությունը չի կարելի միանշանակ դրական գնահատել, քանզի դրա պատճառներից է այն, որ 1995 թ. ընտրություններից հետո մարդկանց մոտ ծեւավորվեց տեսակետ, թե իրենց ընտրությունից ոչինչ կախված չէ: Քարոզչության հետ կապված ՀՌԱԿ-ը որեւէ խնդիր չի տեսնում:

ՀՌԱԿ ատենապետի խոսքերով, ՀՀ ընտրությունների մասին օրենքը հեռու է կատարյալ լինելուց. տպավորությունն այնպիսին է, թե այն ընդունվել է հապճեպ, ժամանակի սղության պայմաններում: Մասնավորապես անընդունելի է հաշվիչ հանձնաժողովների կազմման սկզբունքը, ինչը բազմաթիվ խնդիրներ է ստեղծում: Հայաստանի այսօրվա իրավիճակից ելնելով մտավախություն ունի, որ ԱԺ-ում հայտնվեն բարդային հեղինակություններ ու ոչ քաղաքական դեմքեր:

Հյուրի խնդրանքով Ռուբեն Միրզախանյանը ներկայացրեց Ռամկավար Ազատական կուսակցության 114-ամյա պատմությունը: Նիկոլայ Վուլչանովի խոսքերով, շատ դեպքերում կուսակցության պատմությունը մեծ նշանակություն է ունենում նրա ներկա գործունեության համար:

ՀՌԱԿ ատենապետը պատրաստակամություն հայտնեց աջակցել ԵԱՀԿ ներկայացուցիչներին՝ դիտորդական առաքելությունն իրականացնելու գործում:

Հ. ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Վանո Սիրադեղյանը ձեւավորեց իր նախընտրական շտաբը Նոյեմբերյանում

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 12-ին ՀՀՇ վարչության նախագահ, ԱԺ պատգամավոր եւ պատգամավորության թեկնածու Վանո Սիրադեղյանը եղավ Նոյեմբերյանում: Նրա թեկնածությունը մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված է Տավուշի մարզի թիվ 75 ընտրատարածքում, որն ընդգրկում է Նոյեմբերյանի նախկին վարչական շրջանն ամբողջությամբ եւ Իջեւանի 8 գյուղեր: Վանո Սիրադեղյանին ուղեկցողների թվում էին ԱԺ պատգամավորներ Վահագն Հայոցյանը եւ Արտուշ Մելիքբեկյանը: Սիրադեղյանի նախընտրական շտաբը տեղակայված է Նոյեմբերյան քաղաքի սեփականաշնորհված հյուրանոցում: Շտաբի նախագահ է նշանակվել ծնունդով նոյեմբերյանցի Իգնաս Սամյանը: Նույն հյուրանոցում են գտնվում թիվ 75 ընտրատարածքում գրանցված պատգամավորության թեկնածուներ Վասիլ Չիլինգարյանի եւ Արշալույս Բոզյանի նախընտրական շտաբները: Մայիսի 12-ի երեկոյան տեղական «Քամուս» հեռուստատեսությամբ ելույթ ունեցավ թիվ 75 ընտրատարածքում գրանցված պատգամավորության թեկնածու, Վանո Սիրադեղյանի համագյուղացի (Կոթի գյուղից) Սամվել Խաչիկյանը, որը հանեց իր թեկնածությունը եւ իր ընտրողներին կոչ արեց ձայն տալ Սիրադեղյանի օգտին: Մայիսի 13-ին Վանո Սիրադեղյանի նախընտրական շտաբ այցելեց ՀՀՇ վարչության փոխնախագահ Արարատ Զուրաբյանը:

1995 թ. մարտի 28-ից ուժի մեջ մտավ բազմաչարչար ԱԺ-ի կողմից վերջապես ընդունված «Փախստականների մասին» բազմաչարչար օրենքը, որ, փախստականների վերաբերյալ Ժնեւի 1951 թ. համաձայնագրի դրույթների վրա հիմնվելով, սահմանել է փախստական հասկացողությունը, փախստականի կարգավիճակի որոշման ընթացակարգը, Հայաստանում ապաստան որոնողների եւ փախստականների իրավունքները եւ պարտականությունները: Ժուռնալիստի տանը երեկ տեղի ունեցած քննարկման ընթացքում, որին մասնակցում էին լրագրողներ, Միացյալ ազգերի փախստականների գերագույն հանձնակատարի հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Թոմաս Բիրաթը եւ ՀՀ միգրացիայի եւ փախստականների վարչության պետ Հովհաննես Աhարոնյանը կարեւորեցին օրենքի ընդունումը՝ իբրեւ փախստականների իրավունքների եւ պարտականությունների համախումբը կարգավորող իրավական դաշտի երաշխիք: Օրենքը, մասնավորապես, լուծում է 16 տարին բոլորած եւ փախստականի կարգավիճակ ստացած անձին փախստականի վկայականով եւ, ցանկության դեպքում, ճամփորդական վկայականով ապահովելու խնդիրը: Սակայն, որքան էլ տարօրինակ է, օրենքը չի կարգավորում փախստականների ընտրելու իրավունքի եւ զինծառայության պարտականությունը: Պրն Աhարոնյանը համարում է, որ Հայաստանը բոլոր հայերի, բնականաբար, նաեւ հայ փախստականների հայրենիքն է, եւ վերջիններս պարտավոր են մասնակցել երկրի պաշտպանությանը, քանզի նրանց քաղաքացիական իրավունքներն, ըստ էության, հավասարեցված են Հայաստանի քաղաքացիների իրավունքներին: Հակառակն, ըստ նրա, վիրավորական է հենց իրենց փախստականների համար, որոնց մեծամասնությունը սիրով ծառայում է Հայոց բանակում, (զինծառայությունից խուսափողների տոկոսային հարաբերությունը գրեթե նույնն է, ինչ Հայաստանի քաղաքացիների պարագայում): ·

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Փախստականների մասին օրենքն ընդունված է, բայց...

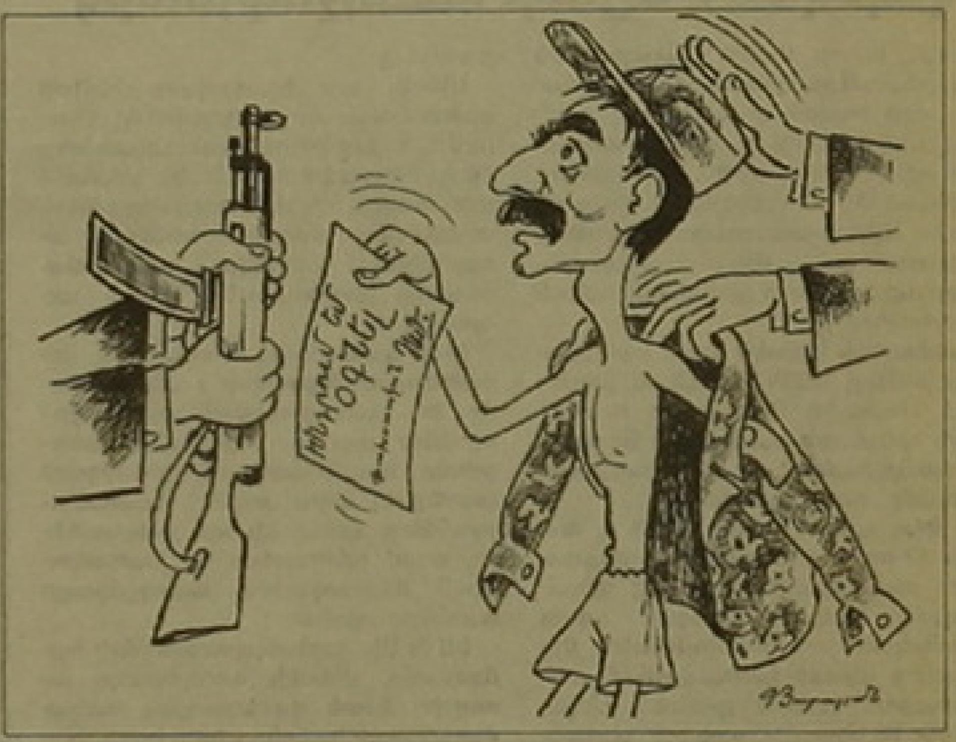

Պրն Բիրաթը նույնպես այդ կարծիքին էր, թեպետ արձանագրեց, որ «որոշ դեպքերում կարելի է հիմնվել միջազգային պրակտիկայի վրա» եւ չպարտադրել փախստականների զորակոչը: Ինչ վերաբերում է փախստականների ընտրելու իրավունքին, ապա այդ խնդիրը կարող է լուծվել ԿԸՀ-ի հետ բանակցությունների ճանապարհով, ենթադրվում է, որ մինչեւ 1992-93 թթ. Հայաստանում հիմնավորված փախստականները կմասնակցեն առաջիկա ընտրություններին, մինչ ավելի ուշ (երրորդ երկրներից) Հայաստան ժամանածները (մոտ 5 հազար հոգի), չեն օգտվի քվեարկելու իրավունքից:

Պրն Բիրաթը կարեւորեց օրենքի այն դրույթը, որը փախստականներին Հայաստանի քաղաքացի դառնալու հնարավորություն է ընձեռում: Փախստականի կարգավիճակն, ըստ նրա, չի կարող մշտական լինել, ոչ ոք չի կարող ստիպել նրանց հրաժարվելու այդ կարգավիճակից, սակայն ժամանակի ընթացքում նրանք կզրկվեն վերջինից բխող մարդասիրական օգնությունից, ինչն էլ, թերեւս, խոչընդոտում է Հայաստանի քաղաքացիություն ընդունելու գործընթացին: Մանավանդ սոցիալական համընդհանուր անապահովության խորապատկերում:

Լ. Պ.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսանողների հայրենիք վերադարձը կարեւոր է

Ըստ վերջերս տարածված մեկնաբանությունների ԱՄՆ կառավարության կրթական փոխանակման ծրագրերը դիտվում են որպես Հայաստանից արտագաղթի միջոց: Այդ պատճառով Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպանությունը հարկ է համարել ներկայացնել կրթական փոխանակման ծրագրերի մասին հաղորդագրություն:

Գրեթե առանց բացառության, կարդում ենք հաղորդագրության մեջ, ԱՄՆ կառավարության փոխանակման ծրագրերով ԱՄՆ մեկնած ուսանողները հաջողությամբ ավարտել են իրենց ծրագրերը, եւ հետագայում, ըստ ԱՄՆ կառավարության տված վիզայի պայմանների, վերադարձել են Հայաստան: J-1 վիզան ԱՄՆ կառավարության ծրագրերի մասնակիցներից պահանջում է ծրագրի ավարտից հետո վերադառնալ հայրենիք առնվազն երկու տարով:

Մենք չենք ժխտում, շարունակում է հաղորդագրությունը, որ որոշ ժամանակ անց մասնակիցների մի մասը աշխատանք կամ հետագա ուսումնասիրությունների հնարավորություն չգտնելով, փորձում է աշխատանք գտնել կամ ուսումը շարունակել այլ երկրներում, սովորաբար ԱՊՀ-ում, Եվրոպայում, Կանադայում, ԱՄՆ-ում եւ Ավստրալիայում: Նույնիսկ այս փաստն անպայմանորեն հավասարազոր չէ արտագաղթի:

Միացյալ Նահանգների ինֆորմացիոն գործակալությունը ընդունում է, որ փոխանակման ծրագրի ավարտից հետո մասնակիցների վերադարձը հայրենիք կարեւոր է: Այդ նպատակով գործակալությունն իր շրջանավարտների համար ստեղծել է հետագա ծրագրեր, որոնք նրանց կխրախուսեն մնալ Հայաստանում:

Սկիզբը դրվեց 1995 թ. Շրջանավարտների ասոցիացիայի ստեղծմամբ, որը հնարավորություն տվեց շրջանավարտներին իրենց փորձը հաղորդել այն գործընկերներին, որոնք երբեք չեն եղել ԱՄՆ-ում:

Բացի այդ, ԱՄՆ կառավարությունը կազմակերպեց փոքր դրամաշնորհների մի ծրագիր վերադարձող շրջանավարտների համար:

Շրջանավարտները նաեւ հնարավորություն ունեն օգտվելու Ինտերնետից՝ հաղորդակցվելով ամբողջ աշխարհի հետ:

USIS

Ուղերձ սփյուռքահայ սիրողներին

Ուղերձ սփիւռքահայ սիրողներին

Ուղերձ սիրողներին

Ուղերձ սփիւնգիներին

Ուղերձ սփյուռքահայ

Հարգելի սփիւռքինցիներ.

ՀՀ Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրություններին միասնական կամք դրսեւորելու, համախմբվելու որոշում է կայացրել «Սփյուռք համայնք» հասարակական կազմակերպության խորհուրդը:

Ձեզ ենք ուղղում մեր կոչը՝ ակնկալելով աջակցություն:

Ստահոգ մեր բնօրրանում լուծման սպասող բազում խնդիրներով՝ սփյուռքահայերս համոզված ենք, որ առաջա խորհրդարանում մեր ծգտումների, կամքի արտահայտման լավագույն կրողը «Միասնություն» նախընտրական դաշինքն է:

Միացեք մեզ:

Ձեզանով ամրանանք, համախմբվենք եւ հավատանք: Մեր ձայնը տանք հանուն հուսադրող գալիքի «Միասնություն» դաշինքին:

«ՍՓՅՈՒՌՔ ՀԱՄԱՅՆՔ»
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԽՈՐՀՈՒՐԴ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Շ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էր «Ազգը», ՀՀ Վաճառականների միությունը հայց էր ներկայացրել Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ առաջին ատյանի դատարան ընդդեմ կառավարության եւ ՀՀ հարկային տեսչության: Երեկ ՎՄ-ն ասուլիս էր հրավիրել հայտա-

զիջում քննադատի եւ նրա դեմ պայքարի առաջամարտիկի դերը: Կառավարության կողմից ՀԴՄ-ների ներդրումը, ըստ ՎՄ նախագահ Մ. Դեմիրճյանի, կարեւոր տնտեսական գործընթաց է, որն ուղեկցվում է անօրինականություններով, տնտեսական որոշումներով եւ ներդրման

դեպքում տնտեսվարողները կլրացնեն արտասահմանի ճանապարհը բռնած իրենց հայրենակիցների շարքերը:

Այս ամենը որպես միջանկյալ հիշեցում, իսկ երեկվա ասուլիսի հիմնական առիթը տեղեկացնելն էր, որ Կենտրոն առաջին ատյանի դատա-

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կառավարությունը խույս տվեց դատ ու դատաստանից

Իսկ վաճառականներն անզիջում են եւ շարունակելու են պայքարը կառավարության, նույնն է թե՝ հողմաղացների դեմ

րարելու, որ առաջին հայցը մերժվել է, իսկ երկրորդը ընդունվել է վարույթի եւ շուտով կսկսվի դատական գործընթացը: Հիշեցնենք, որ կառավարությանը դատի տալու առիթը «Հսկիչ դրամարկղային մեքենաների ներդրման մասին» (վաճառականների գնահատմամբ՝ անօրինական) որոշումն էր: Փաստորեն այդ որոշմամբ, ըստ ՎՄ-ի, ոտնահարվում է առաջին հերթին ՀՀ Սահմանադրության 8-րդ հոդվածով սահմանված տնտեսվարողների միջեւ ազատ մրցակցային դաշտ ստեղծելու իրավունքը: Խնդիրն այն է, որ ՀԴՄ-ներն առայժմ ներդրվել են առեւտրական օբյեկտների 20 տոկոսում միայն, որոնք էլ դարձել են, ՎՄ-ի գնահատմամբ, հարկային մարմինների մշտական թիրախը: Ինչպես հայտնի է, նոյեմբեր ամսից Վաճառականների միությունը ստանձնել է կառավարության տնտեսական քաղաքականության ան-

մեխանիզմների բացարձակ բացակայությամբ: Եվ դա էլ առիթ հանդիսացավ, ՎՄ-ի փոխնախագահ Հ. Պողոսյանի խոսքերով, «պայքար սկսել կառավարություն կոչվող մոնսթրի դեմ»: Ինչպես եւ միշտ իր ասուլիսներում հայտարարել էր Վաճառականների միությունը, այսօր Հայաստանում մեռնում է ոչ միայն արդյունաբերությունը, այլեւ կառավարության վերոհիշյալ որոշման նման աբսուրդ որոշումների եւ հարկային քաղաքականության պատճառով նաեւ առեւտուրը: Ինչ վերաբերում է կառավարության հարկային քաղաքականությանը, ապա, ինչպես տեղեկացրեց Հ. Պողոսյանը, ներկայումս լուրջ աշխատանքներ են տարվում ՎՄ-ի կողմից տեսականորեն եւ գիտականորեն այս կառավարությանն ապացուցելու, որ ՀՀ այսօրվա հարկային դաշտում հնարավոր չէ գոյատեւել, եւ այսպես շարունակվելու

րանի կողմից իրենց հայցի մերժումը մեկ անգամ եւս ապացուցում է, որ այս երկրում ամեն ինչ նման է «կախարդական շղթայի»: Խնդիրն այն է, որ դատարանը կառավարությանը դատի տալու ՎՄ-ի հայցը մերժել է Սահմանադրության 100-րդ կետի հիմնավորմամբ, ըստ որի կառավարության որոշումները քննության առարկա են միայն Սահմանադրական դատարանում եւ հետեւաբար ՎՄ-ին մնում է միայն դիմել Սահմանադրական դատարան: Ինչպես ասում են, այստեղ էլ հենց թաղված է շան գլուխը: Սահմանադրական դատարանի մասին օրենքով վերջինիս կարող են դիմել միայն նախագահը եւ ԱԺ պատգամավորների 1/3-ը: Այստեղից էլ հենց սկսվում է փակուղին, որի առջեւ այսօր կանգնած է ՎՄ-ն, վաղը կկանգնի մեկ ուրիշը: «Այսպիսի տխուր իրավիճակ» եւ, չնայած դրան, ՎՄ-ն տրամադրված է լավատեսորեն, որոշված է, որ վերոհիշյալ հայցը կներկայացվի Վճռաբեկ դատարանի քննությանը, ասել է թե «պայքար, պայքար մինչեւ վերջ»: Իսկ եթե անգամ այդ ճանապարհով էլ միությունը չհասնի հաջողության, փորձելու է այլ ուղիներ, մասնավորապես ԱԺ-ում իր հովանավորյալ թեկնածուների միջոցով լոբբիստական աշխատանքը:

Ամեն դեպքում պարզ է, որ Վաճառականների միությունը կառավարության եւ իշխանությունների տնտեսական քաղաքականության դեմ իր պայքարը շարունակելու է մինչեւ վերջ եւ հավատում է իր հաղթանակին: «Դեռ այդ աստիճանի հույսերս չենք կտրել ու հիասթափվել այս երկրից», եզրափակեց Մ. Դեմիրճյանը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ազգին ծառայելը թեկնածուի ամենամեծ արժանիքն է

Լյուդմիլա Հարությունյանը գտել է խորհրդարանում աշխատելու բանալին

«Արժանապատիվ ապագա» կուսակցության առաջնորդ Լյուդմիլա Հարությունյանի երկրորդ հանդիպումը լրագրողների հետ տեղի ունեցավ մայիսի 13-ին, ժուռնալիստի տանը: Այս անգամ տիկին Հարությունյանն ավելի շատ հանդես եկավ իբրեւ սոցիոլոգ, քան պատգամավորության թեկնածու կամ կուսակցության առաջնորդ, որն ընտրապայքար է անցկացնում: «Դուք քաջատեղյակ չեք այն իրականությանը, որ տիրում է մարզերում, որովհետեւ մայրաքաղաքային իրավիճակը տարբերվում է ե՛ւ փոքր քաղաքների, ե՛ւ միջին քաղաքների, ե՛ւ գյուղերի իրավիճակից», ժողովրդի հետ ունեցած հանդիպումներից հետո այսպես ընդհանրացրեց սոցիոլոգիայի պրոֆեսորը:

Տկն Հարությունյանը վստահաբար հայտնեց, թե գտել է խորհրդարանում աշխատելու բանալին: «Պետք է ստեղծել անընդհատ եւ անմիջական կապ տարբեր ոլորտների ներկայացուցիչների, մասնագետների եւ ԱԺ-ի միջեւ»: Նա անթույլատրելի համարեց գործադիր իշխանության կողմից օրենքների նախագծերի մշակումը, որը խորհրդարանն ընդունում է առանց խորամուխ լինելու ու կրկին կատարման վերադարձնում:

«Այդ դեպքում սղվում է խորհրդարանը, որովհետեւ գրեթե ոչինչ չի անում»: Նա կարեւոր համարեց աշխատանքային հետեւյալ ձեւը՝ անհրաժեշտ է ստեղծել աշխատանքային լուրջ ֆոռումներ, որոնք մասնագիտական խմբերից մեկը կհասցնեն ԱԺ, կմնեն նրան, կստիպեն, որ ԱԺ-ում ձեւավորվի օրենքի հիմքը եւ գործադիր մարմինը չդառնա օրենքի հեղինակ: Դա էլ կտարանջատի իշխանության երեք թեւերին:

Այս ընտրապայքարում, տկն Հարությունյանի տպավորությամբ, խիստ հզորացել են խոչընդոտներն ի դեմս փողոց մարդկանց, որոնք կանգ չեն առնում ոչնչի առաջ, եւ հասարակության հանդուրժողականության ավելացման հետ մեկտեղ ավելացել են նրանց հնարավորությունները: Միայն մեկ ընտրատարածքում կատարած սոցիոլոգիական հարցումներով ընտրողը թեկնածուի մեջ կարեւորում է հետեւյալ արժեքները՝ ազնվություն, պրոֆեսիոնալիզմ, բանիմացություն, քաղաքականության մեջ լինելը եւ ազգին ծառայելը, որը շատ բարձր դասվող արժեք է: «Չեն ընդունվում վարկաբեկված մարդիկ», ընդգծեց սոցիոլոգը:

«Գոլոս Արմենիի» թերթի կանխատեսումը, ըստ որի ԱԺ-ում կանայք կներկայացվեն 5 տոկոսից ոչ ավելի եւ նույնիսկ հնարավոր է, որ ոչ մի կին չլինի, Լյուդմիլա Հարությունյանն անհրատեսական չհամարեց: Հինգ տոկոսը չհաղթահարելու նրա բացատրությունն այն էր, որ կանայք հզոր լծակներ չեն կարողանում ներդնել պայքարի մեջ, որոնք կան տղամարդկանց ձեռքում: «Դա չի նշանակում, թե կանայք թույլ են, պարզապես քաղաքական պայքարը շատ հզոր է, ընտրապայքարում անթույլատրելի միջոցները զանգվածային են, ուստի ժողովուրդը պետք է սատարի կին թեկնածուներին», հայտնեց տկն Հարությունյանը՝ նաեւ կին լրագրողների օժանդակությունն ակնկալելով: Ի դեպ, ընտրապայքարին մասնակցող 21 կուսակցություններից «Արժանապատիվ ապագան» միակն է, որի համամասնական ցուցակը կին է առաջնորդում: Լրագրողներից մեկի հարցը, թե ինչպես է բացատրում ուժային կառույցների ակտիվությունն ընտրությունների գործընթացում՝ բացատրեց արցախյան սինդրոմով, որը տարբեր ձեւերով է հանդես գալիս:

Իսկ որո՞նք են լինելու այն երեք սկզբունքային հարցերը, որոնք պատգամավոր Լյուդմիլա Հարությունյանը կբարձրացնի խորհրդարանում: «Պատգամավորի ետ կանչման օրենքը, անձեռնմխելիության վերացումը, եւ խորհրդարանը պետք է պլանավորի իր լուրջ տարվա աշխատանքը», եղավ պատասխանը:

Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Իրավական աջակցություն

«Միասնություն» դաշինքի շտաբում գործում է իրավաբանական ծառայություն: Քաղաքացիները եւ «Միասնություն» դաշինքի կողմից առաջադրված պատգամավորական թեկնածուները կարող են ընտրությունների հետ կապված իրավական հարցերով դիմել ՀՀ ԳԱԱ (Բաղրամյան 20), առաջին հարկ, սենյակ 10՝ ամեն օր, 9:00-22:00:

«ՄԻԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ» ՇՏԱԲ

Հայաստա՞նը Հունաստանի համար շուկա, թե՞ հակառակը

Հույն գործարարները անտարբեր չանցան հայկական ապրանքների կողքով

Երեկ «Արմէքսպո» ցուցահանդեսային կենտրոնում բացվեց հայկական ապրանքների ցուցահանդես, որի հիմնական նպատակը Հայաստանում գտնվող Հունաստանի նախագահ Կ. Ստեփանոպուլոսին ուղեկցող գործարար շրջանակներին ՀՀ արդյունաբերության հնարավորություններին ծանոթացնելն էր: ՀՀ արդյունաբերության երկու փոխնախարարների ուղեկցությամբ մանրամասն ուսումնասիրելով հայկական մոտ երկու տասնյակ ձեռնարկությունների ցուցասրահները, հույն գործարարները կարծիք հայտնեցին, որ այստեղ կարելի է գտնել Հունաստանի շուկային հետաքրքրող ապրանքատեսակներ: Հույներին հատկապես հետաքրքրեց գյուղմթերքների վերամշակման ձեռնարկությունների արտադրանքը հայկական չիրը, պանիրը, մթերքները: Ի դեպ, արդեն ակնհայտ է, Հայաստանում կազմակերպվող յուրաքանչյուր նմանատիպ ցուցահանդեսում կան «հերթապահ» ձեռնարկություններ, որոնք միշտ ինչ-որ բան ունեն ցուցադրելու: Դրանց թվում են «Կոտայք» գարեջրի գործարանը, չրերի արտադրության տարբեր փոքր արտադրամասերն ու ձեռնարկությունները, Արարատի պահածոների գործարանը, նույն բնագավառի «Արտաշես» ՍՊԸ-ն, թեթեւ արդյունաբերության ձեռնարկություններից «Գառնին», «Տոսպը», «Մետաքսը» եւ այլն:

Տեղեկացնենք նաեւ, որ «Արմէքսպո» եւ «Hellexpo»-ի միջեւ երեկ կնքվեց համագործակցության մասին պայմանագիր, ըստ որի, ինչպես «Ազգին» տեղեկացրեց ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարար Արմեն Պետրոսյանը, նախատեսված է ավելի ակտիվացնել հայ-հունական գործարար կապերը, կազմակերպել փոխադարձ բիզնես-ֆորումներ, ցուցահանդեսներ: Առաջին մեծ քայլերը թերեւս կլինեն աշնանը Հայաստանում կայանալիք հայ-հունական խոշոր գործարար համաժողովը եւ հունական ապրանքների ցուցահանդեսը: Ա. Պետրոսյանը տեղեկացրեց, որ կա համագործակցության երկարաժամկետ ծրագիր, որի նպատակներից մեկը նաեւ Հայաստանում հունական ապրանքների մշտական ցուցահանդես բացելն է: «Հայաստա՞նը կդառնա Հունաստանի համար շուկա, թե՞ հակառակը» հարցին փոխնախարարը պատասխանեց, որ այսօր դժվար է միանշանակ ասել, սակայն ակնհայտ է, որ Հայաստանը Հունաստանի համար կարող է ելք դառնալ դեպի ԱՊՀ, Հարավային Ռուսաստան, Իրան, Հարավարեւելյան Ասիայի երկրներ, իսկ Հունաստանը Հայաստանի համար դեպի Եվրոպա: Նա տեղեկացրեց, որ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել Հունաստանում բացել հատուկ այնպիսին միայն Հայաստանին բնորոշ արտադրությունների ցուցահանդես, քանի որ հույների կարծիքով, յուրաքանչյուր երկիր ունի իրեն հատուկ արտադրություններ, որոնցով կարող է դուրս գալ միջազգային շուկա: Իսկ այդպիսի արտադրություններ Հայաստանում կան:

Գ. Մ.

Թուրքմենստան՝ միայն վիզաներով

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունը տեղեկացնում է, որ համաձայն Թուրքմենստանի արտաքին գործերի նախարարության հաղորդագրության, 1999 թ. հունիսի 9-ից ՀՀ քաղաքացիները Թուրքմենստանի տարածք կարող են մուտք գործել միայն վիզայի առկայության դեպքում:

Թուրքմենստանի վիզան առայժմ հնարավոր է ձեռք բերել միայն Թուրքմենստանի պետական սահմանի անցումային կետերում՝ Թուրքմենստանի արտաքին գործերի նախարարության կողմից վավերացված հրավերների հիման վրա:

Թուրքմենստանի վիզայի ձեւակերպման համար կատարվում են հետեւյալ գանձումները.

1. Եզակի մուտքի վիզաներ.
մինչեւ 10 օր ժամկետով՝ 20 ԱՄՆ դոլար,
մինչեւ 20 օր ժամկետով՝ 30 ԱՄՆ դոլար,
մինչեւ 1 ամիս ժամկետով՝ 40 ԱՄՆ դոլար,
յուրաքանչյուր հաջորդ ամսվա համար՝ 30 ԱՄՆ դոլար,
2. Բազմակի մուտքի վիզաներ.
մինչեւ 1 ամիս ժամկետով՝ 60 ԱՄՆ դոլար,
յուրաքանչյուր հաջորդ ամսվա համար՝ 40 ԱՄՆ դոլար,
3. Տարանցիկ վիզաներ՝ 20 ԱՄՆ դոլար:

ՀՀ ԱԳՆ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Ողջաբերդում գրեթե ամեն ինչ նույնն է

ՀՀ կառավարության որոշումից երկու տարի անց

ՀՀ կառավարության որակավորման հանձնաժողովի գնահատումից հետո Ողջաբերդում վթարված տների դիմաց փոխհատուցում են ստացել 80 ընտանիքներ: Ողջաբերդում գրեթե ամեն ինչ նույնն է, գյուղը լքվածի տպավորություն չի թողնում: Փոքրիկ շուկան բեռնված բաղարջ հացով ու մածունով, առավոտյան դպրոց շտապող աշակերտների խմբերն ու արոտից վերադարձող անասունների հոտերը գյուղի չընդհատված կյանքի վկայությունն են: Ստացված գումարները տանտերերը տնօրինել են սեփական հայեցողությամբ: Հիմնականում բնակարան են գնել գյուղին համեմատաբար մոտ գտնվող վայրերում՝ Ջրվեժում եւ Նորքի զանգվածներում: Մի քանիսը հողակտոր են գնել Ջրվեժ գյուղում եւ ավերված տան շինանյութը փոխադրելով տնակը գնահատվել է երկհարկանի ընդարձակ շինությանը համարժեք, իսկ ծավալներով իրարից չտարբերվող տների գումարային տարբերությունը կրկնակի չափերի է հասնում:

Հուսախաբությունն ու սուր դժգոհությունները պաշտոնատար օղակներում լուծում չգտնելով, շատ շուտով երկփեղկեցին գյուղացիներին: Միմյանցից վիրավորվեցին շատ ու քիչ ստանալու համար, այնուհետեւ կրկին բողոքի ալիքն ուղղեցին կառավարության դեմ: Առավել համառներին հաջողվել է հավելավճար ստանալ, մյուսների բողոք-դիմումները դեռեւս արձագանք չեն ստացել: Մի բան պարզ է, որ կառավարությունը վերաորակավորում եւ վերագնահատում դեմ է անցկացնի, որովհետեւ նախ՝ երկու տարի առաջ 3-րդ քերն ու շինությունները չեն վթարային վիճակում, այլ Ողջաբերդի հողատարածքն ընդհանրապես՝ վարելահողերով, տնամերձ հողամասերով:

Երկու տարի առաջ Ողջաբերդի մասին մեր հրապարակման մեջ, որով կառավարության ուշադրությանն արժանացրինք գյուղի հիմնախնդիրը, նշել էինք, որ հողատարածքում գոյացած մեծ ակոսների, խոռոչների պատճառով հնարավոր չէ նրա մշակումը: Նաեւ անհնարին են ոռոգումն ու մեխանիզացիայի գործադրումն այդ տարածքներում: Եթե արոտավայրում կովը դիրքավորվում է «խոռոչներում», ինչպե՞ս կարող ես վարելահող համարել: Բայց արի ու տես, որ կառավարության թե մարզպետարանի ուշադրությունից չի վրիպում անգամ այն գյուղացին, որը դեռեւս այնտեղ, նոր տան հիմքն են ծեւավորում: Մարդիկ էլ եղան, որոնք բնակարան գնելու հնարավորություն չունենալով, ստացված չնչին փոխհատուցումով կուտակված պարտքը մարեցին, սննդի հարց հոգացին ու դրանով ավարտեցին ավերված տան առասպելը:

Ասենք, որ շինանյութի վերածված տների թիվը մեծ չէ Ողջաբերդում: Իրականությունն այն է, որ գյուղում առկա 266 տան մեջ պատսպարվել են շատ ավելի մեծ թվով ընտանիքներ. ըստ գյուղական ծխամատյանի՝ 408 ընտանիք, եւ փոխհատուցումով նրանք պարզապես ընտանիքներից մեկի բնակարանի հարցը լուծեցին: Իրենք շարունակում են ապրել նախկին ձեւով, հարակից կացարաններում ու տնակներում: Շատերն էլ փակել են նոր բնակարանի դուռը ու շարունակում են բնակվել գյուղում, մանավանդ որ առջեւում ամառ է: Ոչ ոք չի շտապում լքել Ողջաբերդը: Եթե երիտասարդները հոգեբանական արգելք չունեն, ապա տարեցները գերադասում են ապրել ավերված տանը, հայրենի գյուղում, իրենց սեփական հողում:

Շինությունների գնահատումից դժգոհ են

Կառավարության որակավորման հանձնաժողովը երկու տարի առաջ սկսեց շենքերի ու շինությունների արժեւորումն ու գնահատումը ըստ վթարայնության աստիճանի: Գնահատումը կատարվել է 5 աստիճանի սանդղակով: Տրված գումարների չափը տեղացիների համար տատանվում է նվազագույնը 4,5 հազարից մինչեւ 15 հազար դոլարի սահմաններում, իսկ ամառանոցների տերերի համար՝ 25-40 հազար դոլարի: Որակավորման հանձնաժողովը, ինչպես գյուղացիները մատնացույց արեցին կոնկրետ օրինակներով, գործունեության ընթացքում օրինականության պահպանումը գերխնդիր չի համարել: Հիմնականում գործել է «պղտոր ջրում ձուկ որսալու» եւ միջնորդություններ ընդունելու տարբերակով: Ինձ ծանուցված որոշ փաստաթղթերը եւ գյուղացիների ներկայացրած տվյալները խոսում են այն մասին, որ որակավորման հանձնաժողովը սուբյեկտիվության մեջ գերազանցել է թույլատրելի սահմանները: Գնահատումը կատարվել է ոչ թե մաթեմատիկական հաշվարկներով, այլ տանտիրոջ բարի կամեցողությամբ ու առատաձեռնությամբ պայմանավորված: Այլ կերպ չես բացատրի, երբ երկհարկանի ընդարձակ տունը տանտիրոջն իսկ հանձնված փաստաթղթի օրինակում ներկայացված է միահարկ շինություն, 7 մ բարձրության փոխարեն գրելով 3 մ. երբ փլուզված, վթարայնության 5-րդ կարգում գտնվող տանը տրվում է 3-րդ, նույնիսկ 2-րդ կարգի վթարայնության կարգավիճակ: Երբ փոքրիկ կարգի վթարայնություն ունեցող տունը վաղուց անցել է վերջին 5-րդ կարգը: Բացի այդ, գումարային գնահատումը կատարվել է դրամով, որն անցնող երկու տարիների ընթացքում զգալիորեն արժեզրկվել է:

Ողջաբերդցիների բողոքի ձեւերն ամենատարբեր բնույթ են ընդունում՝ դիմում-բողոքներից մինչեւ բարիկադների կառուցում, որով փակվում է Գառնիի ենթաշրջանը մայրաքաղաքի եւ մարզկենտրոնի հետ կապող ճանապարհը: Բայց առայժմ բեկում չկա հարցի լուծման մեջ: Ասվածները զուտ հանգստացնող խոսքեր են, խոստումներ: Բոլոր այն տարբերակները, որոնք առաջարկվում են մարզպետարանի կողմից, դեռեւս քննություն չեն բռնել գյուղում: Օրինակ, շենքային արժեւորումը առաջարկեցին փոխարինել երկու շնչին 3 հազար դոլարի հաշվարկով կամ միանգամից բնակարան հատկացնել Կոտայքի մարզի Չարենցավան, Հրազդան, Բյուրեղավան քաղաքներում: Դրանցից ողջաբերդցիները հրաժարվեցին, որովհետեւ «կիսակառույց» են: Գյուղացիները դարձյալ նախընտրեցին «հին տաշտակը» ուժի մեջ թողնելու գումարային փոխհատուցման նախկին ձեւը, բայց վերագնահատելուց հետո:

Ողջաբերդցիները չեն հրաժարվում Նոր Ողջաբերդ հիմնելու մտքից

Կառավարությունից դժգոհ են եւ փոխհատուցում ստացածները, եւ չստացածները: Ողջաբերդցիները մշտապես գյուղի համար հող հատկացնելու պահանջ են դնում, սակայն հենց իրենք էլ ձայների մեծամասնությամբ առաջարկված երեք տարբերակներից նախընտրեցին գումարային փոխհատուցումը: Ընդունելով այդ հարցում մեղքի իրենց բաժինը, նրանք միաժամանակ պնդում են, որ կառավարությունը Բալահովտի կրակակետի սահմանափակ տարածքն առաջարկելով եւ մերժում ստանալով, հարցը փակված համարեց: Իրենց բոլոր խնդրանքները՝ Ջրվեժի ամառանոցներին հարող 20 հա տարածքը հատկացնել գյուղատեղ՝ մերժվեց: Գումարային փոխհատուցում տալով, կառավարությունը փաստորեն ընտրեց Ողջաբերդը լուծարելու տարբերակը: Գյուղացիներն էլ չընդդիմացան, սակայն ավելի ուշ, հանկարծակիի գալով, մտածեցին, որ ակամա համաձայնել են Ողջաբերդի անհետացման մտքի հետ: Մինչդեռ կարելի էր Նոր Ողջաբերդ հիմնել: Բացի դրանից, իրենք կարո՞ղ են քաղաքաբնակ դառնալ, եթե հող չմշակեն, անասնապահությամբ չզբաղվեն, ինչո՞վ են ապրելու: Ընտանիքներից մի քանիսին զրկել են ընտանեկան նպաստից՝ պատճառաբանելով, որ սեփականաշնորհված հող ունեն: Կարեւոր է, հողը մշակելի՞ է, թե ոչ: Ասենք, որ միայն շեն- չծեղված փոքրիկ հողակտորը չի ուզում անմշակ թողնել: Քարից հաց քամող գյուղացուն անմիջապես նկատում են քարից հարկ քամողները: Իրար հետեւից գյուղ են հասնում հարկերի ու տուգանքների մասին ծանուցագրերը, իսկ վերջերս՝ նաեւ դատարանի ծանուցագրերը: «Հարկերից խուսափելու համար» 10 գործ է հանձնվել դատարան: Հետաքրքիր է, գոնե դատարանը վճիռ կայացնելուց առաջ «տեղազննում» կկատարի՞:

Ողջաբերդցիներն ու խորհրդարանական ընտրությունները

Խորհրդարանական ընտրություններին չմասնակցելու ողջաբերդցիների նախնական տրամադրվածությունը կամաց-կամաց տեղի տվեց, երբ պատգամավորության թեկնածուներն սկսեցին մտաբերել իրենց հին ու նոր ծանոթներին: Տներից յուրաքանչյուրում առնվազն 5-6 թեկնածուի նախընտրական հիմնադրույթ կար, թեկնածուներին քննարկում էին անուն առ անուն, սակայն վերջում ծնվում էր հարցերի հարցը՝ ո՞ւմ ընտրել:

Մեկը մեկից գեղեցիկ ելույթներ են ունենում, բոլորի հիմքում՝ «ժողովրդի հետ, ժողովրդի համար» կարգախոսը: Զավեշտով էին վերաբերվում թեկնածուների խոստումներին, ընդդիմադիր կեցվածքին: «Ինքս ամաչում եմ նրանց փոխարեն», ասաց մի կին, վերհիշելով ընդդիմադիր ներկայացնող քաղաքական գործիչներին, որոնք անցած 10 տարիների ընթացքում առանձնացել են իրենց հակաժողովրդական կենսագրությամբ:

Անկարելի է չնկատել, որ անցյալի դառը փորձն ու արհամարհվածի վիճակը դաս է եղել նրանց համար: Իրենց ձայնն արժեւորելու բավականին մեծ առաջընթաց կար գյուղացիների շրջանում: Նախորդ ընտրություններում կերուխումի մեկ սեղանով իր ձայնը Թաթուլ Սաֆարյանին պարգեւած ողջաբերդցին այսօր զավեշտով է խոսում պատգամավորության թեկնածուներից Վրեժ Շահզելյանի նույնատիպ հյուրասիրության մասին: Մոտեցումն այս էր՝ կերեք ու մի քվեարկեք: Հետաքրքիր է, հիմա, քան երբեւէ, մամուլով հետեւո՞ւմ են իրենց ներկայիս պատգամավորին, որը կրկին այլ ընտրատարածքում է առաջադրվել: «Տեսնես նրանց ի՞նչ է խոստանում», դեմքերին զարմացական արտահայտություն տալով հարցնում են միմյանց:

Իրենց էլ քիչ չեն խոստանում, թեկնածուներից շատերը ծրագրերում շեշտադրել են հիմնովին լուծել Ողջաբերդի հարցը: Ինչպե՞ս: «Ցույց տվեք արժանավոր թեկնածուին, ով կարող է հարց բարձրացնել, հարցը պաշտպանել, սկզբունքայնություն դրսեւորել եւ, վերջապես, գոնե խոսելու ունակություն ունենա», այս համեստ պահանջն է ներկայացվում թեկնածուին:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Սոցիալական կյանքի անարժանապատիվ ներկան

Աչքից հեռու, սրտին՝ խորթ

ՀՀ վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության նախարարությունը կառավարության այն օղակներից է, որն աշխատում է համաչափ, եւ նախարար Ստեփան Մնացականյանի գերատեսչության կողմից պարբերաբար վերլուծվում եւ համակարգվում են հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման միտումները: Եռամսյակի ավարտին ներկայացվում են ամփոփ վերլուծություններ, որոնք 99 թ. փետրվարից զետեղվում են Ինտերնետի համապատասխան էջում: Դժվար է այս ծավալուն գրույկների ընթերցանությունը համարել հաճելի զբաղմունք, բայց աներկբայորեն օգտակար է:

1999 թ. հունվար-մարտին Հայաստանում մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը կազմել է 16 հազար 428 դրամ, այնինչ տարեսկզբին՝ հունվարի 1-ի դրությամբ 17 հազար 170 դրամ էր: Հայաստանում տեւական ժամանակամիջոց է, ինչ միջին աշխատավարձը շատ համեստորեն, բայց աճում էր, այս տարի առաջին անգամ գրանցվել է միջին աշխատավարձի անկում: Բնականաբար, բնակչության դրամական եկամուտները եւս՝ 1998 թ. հունվար-մարտի նկատմամբ նվազել են՝ կազմելով նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի 98,7 տոկոսը: Նվազել է նաեւ բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալը՝ նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ կազմելով 89,9 տոկոս:

Մահացությունն այս տարի աճում է, ծնունդները՝ նվազում

Նախարարության ամփոփ տվյալներով՝ այս տարի բնակչության բնական աճը 99 թ. համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատությամբ նվազել է 38,2 տոկոսով, որը պայմանավորված է ծնվածների թվի 3 տոկոս անկմամբ եւ մահացածների թվաքանակի կտրուկ բարձրացմամբ՝ 16,2 տոկոս: Ծնունդների եւ մահացության ցուցանիշները յուրաքանչյուր երկրի կեցության լավագույն վկայությունն են, այսինքն՝ նաեւ գիտակցության մակարդակի արտահայտությունը, քանզի դեռեւս հին ու բարի ժամանակներից մեզ սովորեցրել են, որ կեցությունն է որոշում գիտակցությունը: Չմոռանանք, որ Հայաստանում տղամարդկանց կենսաթոշակային տարիքը 65-ն է, այսինքն՝ ամսեամիս Հայաստանում նվազում են այն մարդիկ, որոնց պետությունը պարտավորված է կենսաթոշակ վճարել:

Այս տարվա հունվար-մարտին ինչպես մահացածների բացարձակ թիվը, այնպես էլ հարաբերական ցուցանիշները նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել են, եւ վճռորոշ է, որ մահացությունների պատճառ հիմնականում եղել են սրտի հիվանդությունները՝ ինֆարկտը: Մահացությունների հիմնական սեւ բաժինը տղամարդկանց է վիճակվում՝ 30–45 տարեկանում, որն ամենաաշխատունակ տարիքն է: Չկարողանալով ապահովել ընտանիքի նվազագույն կենսամակարդակը, ընտանիքի հայրերն ու որդիները սրտի տագնապ են ապրում: Սեւ սարսափների գրական ժանրին չհավակնելով հանդերձ՝ փաստենք, որ նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատ աճել են ինքնասպանությունները՝ 0,3 տոկոս, եւ սպանությունները՝ 0,4 տոկոս: Միակ մխիթարական ցուցանիշը ժողովրդագրական իրավիճակի խճանկարում այս տարի գրանցված ամուսնությունների թվի ավելացումն է՝ շուրջ 25 տոկոսով, եւ դրա հետ մեկտեղ՝ ամուսնալուծությունների թվի նվազումը՝ 36 տոկոսով: Կարծում ենք, դժվարին ներկան համախմբում է մարդկանց եւ մղում համատեղ կյանքի, որովհետեւ համատեղ ուժերով դժվարությունները կրել ավելի դյուրին է...

Լավագույն տղերքը հեռանում են

Եթե մակրոտնտեսական ցուցանիշների առումով Հայաստանում առայժմ հարաբերական կայուն վիճակ է՝ իհարկե կախված հաշվարկային տարբեր սկզբունքներից, ապա զուտ տնտեսության կամ միկրոտնտեսության մեջ անկումն ակնհայտ է: Դա կարելի է բացատրել այն հանգամանքով, որ Հայաստանում պակասում են բնակիչները, ուստիեւ՝ այդ միկրոտնտեսության մեջ ներգրավվածները կամ դրանով զբաղվողները: Ողջ խնդիրն է որոշել, թե ինչո՞ւ են լավագույն տղերքը հեռանում: Ընդսմին՝ ամսեամիս անկումային միտումներն առավել խորանում են: Արդյունաբերության տարբեր ոլորտներում առկա ցուցանիշներին «Ազգն» արդեն անդրադարձել է, ինչպես նաեւ այդ անկումը պայմանավորող տարբեր գործոններին: Բնութագրական է, որ եթե Երեւանի արդյունաբերական ձեռնարկություններում արտադրության որոշակի կայունացում է նկատվում, ապա մարզերի մեծ մասում գրանցվել է արդյունաբերական արտադրության կրճատում, եւ հենց այն մարզերում, որոնք նախկինում եղել են արդյունաբերական կենտրոններ, ինչպես՝ Կոտայքը, ուր արդյունաբերական արտադրանքի թողարկման նվազումը կազմել է 29,9 տոկոս, Լոռիում 13 տոկոս, Վայոց ձորում 17, 6 տոկոս, միակ լուսավոր կետը Սյունիքի մարզն է, ուր անցյալ եռամսյակում արձանագրվել է 69,1 տոկոս արդյունաբերական արտադրության աճ:

Այս թվականի հունվար-մարտին հանրապետությունում թողարկվել է 98 թ. նույն ժամանակամիջոցի համեմատ 88,5 տոկոս էլեկտրաէներգիա: Էլեկտրաէներգիայի արտադրության կրճատումը բացատրվում է ընդհանուր արդյունաբերական անկմամբ, ինչպես նաեւ զուտ ֆիզիկական սպառողների դրամական եկամուտների նվազումով: Հայաստանի էներգահամակարգը հնարավորություն ունի ավելացնելու թողարկված էլեկտրաէներգիան, բայց այդ էներգիայի սպառման ներքին շուկան գնալով նեղանում է, իսկ արտահանման հնարավորությունները չափազանց սահմանափակ են: Նշենք, որ Հայաստանը տեւական դադարից հետո սկսեց Վրաստան արտահանել էլեկտրաէներգիա, ընդ որում՝ վրացական կողմի համար բավական ձեռնտու պայմաններով, այն պարագայում, երբ Վրաստանը շարունակում է մեզ պարտք մնալ գնված էլեկտրաէներգիայի դիմաց:

Վիճակը բարվոք չէ նաեւ սննդի արդյունաբերության ճյուղերում, ուր նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատ գրեթե հիմնականում թողարկված արտադրանքի ծավալների նվազում է արձանագրված: Առանձնացնենք միայն մեկ տող՝ կոնյակի արտադրությունը: Եթե 98 թ. հունվար-մարտին արտադրվել է 90,4 դալ կոնյակ, ապա այս տարվա առաջին եռամսյակում՝ 19,6: Նվազում է նաեւ Հայաստանի երրորդ Հանրապետության ազատական բարեփոխումների հպարտության աղբյուր գարեջրի արտադրությունը, եթե 98 թ. հունվար-մարտին թողարկվել է 126,8 հազար դալ գարեջուր, ապա այս եռամսյակում՝ 60,4:

Գյուղատնտեսության ոլորտի տվյալներն ապացուցում են, որ ծերանում են ոչ միայն մեր ազգաբնակչությունը եւ արդյունաբերական տեխնոլոգիաներն ու ձեռնարկությունները, այլեւ գյուղատնտեսական տեխնիկան: Վիճակագրական փաստերն ապացուցում են, որ իրավիճակը կտրուկ չփոփոխվելու պարագայում մենք կարող ենք անցնել բահի եւ մանգաղի: Մուրճ եւ մանգաղ զուգակցումը գիտակցաբար նախընտրական շրջանում չենք ուզում շեշտադրել:

Եթե հանրապետության նախորդ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը պնդում էր, որ նախնադար չի եղել, ապա այսօր կարելի է արձանագրել, որ մենք ուզում ենք սոցիալ-տնտեսական ոլորտում լրացնել այս բացը:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Փոփոխությունների ժամանակը

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԼՐԱԳՐՈՂ,
ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱԿՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱԳԱՀ,
ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԴԱՍԱԽՈՍ

Ծնվել է 1963 թ. հոկտեմբերի 11-ին, Երեւանում՝ բնիկ վանեցիների ընտանիքում: 1980 թ. ավարտել է Երեւանի Օրջոնիկիձեի անվան թիվ 11 միջնակարգ դպրոցը: 1980-1982 թթ. աշխատել է Երեւանի «Կրասնի շվեյնիկ» կարի ֆաբրիկայում որպես բանվոր:

1987 թ. ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրության ֆակուլտետի «Հայոց լեզու եւ գրականություն» բաժինը: 1988-90 թթ. աշխատել է Գիտությունների ակադեմիայի հրատարակչությունում: 1991 թ. օգոստոսից մինչեւ 95 թ. օգոստոս ամիսն աշխատել է «Հայք» շաբաթաթերթում որպես լրագրող: 1995 թ. հուլիսի 5-ի ԱԺ ընտրություններից հետո դուրս է եկել «Հայքից»:

1995-1998 թթ. եղել է «Ազգ» օրաթերթի խորհրդարանական թղթակիցը: 1998 թ. ապրիլից մինչեւ հուլիս աշխատել է «Ազատություն» ռադիոկայանում, եղել խորհրդարանական թղթակիցը, ռադիոկայանը լքել է իրեն պարտադրվող գրաքննությունը մերժելու պատճառով:

Հոդվածները հրապարակվել են ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ Սփյուռքի մամուլում:

1997 թ. մայիսի 20-ին մի խումբ առաջատար գործող լրագրողների հետ հիմնադրել է Մամուլի ազգային ակումբը՝ հիմնադիր ժողովում ընտրվելով ՄԱԱ նախագահ, վերընտրվել է 1998 թ. հունիսին:

1998 թ. փետրվարից դասավանդում է «Լրագրության վարպետություն» առարկան ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետի լրագրության ամբիոնում: 1999 թ. հունվարից Հայաստանի ազգային հեռուստատեսությամբ եթեր է հեռարձակվում նրա հեղինակային «Նախկինները եւ ներկաները» հաղորդաշարը:

Ամուսնացած է, ունի մեկ դուստր:

ԹԻՎ 12 ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔ

Հարգելի ընտրող

«Ժամանակը հիշողություն ունի»՝ այս վերնագիրն էր կրում իմ առաջին հոդվածը, որը լույս տեսավ տասը տարի առաջ ժամանակի միակ ոչ պաշտոնական թերթում՝ «Հայքում»: Իմ սերնդակիցները դարձան ճանապարհ բացողներ, իսկ ճանապարհ բացողների գործը միշտ էլ դժվար է լինում: Ինչպես նրանցից շատերը, այնպես էլ ես որդեգրեցի նոր արժեքներ, նոր սկզբունքներ՝ համարձակ, կտրուկ, կարծր: Տասը տարի մշտապես գտնվելով քաղաքական իրողությունների ու դեպքերի կիզակետում՝ ես չեմ մնացել զուտ դիտորդի, արձանագրողի կարգավիճակում: Պիտի խոստովանեմ, որ մեծագույն բախտավորություն եմ համարում, որ եղել եմ նոր Հայաստանի կայացման ականատեսն ու մասնակիցը, տեսել եմ իմ երկրի անկախացումը, անհավասար պատերազմում իմ սերնդակիցների արյան գնով տարած հաղթանակները, գնահատել եմ ժողովրդավարության յուրաքանչյուր միլիմետրի նվաճումը: Ես ինձ համարում եմ նոր արժեքների, նոր մտածողության կրող ու ջատագով:

Ավաղ, ինչպես եւ դու, հարգելի ընտրող, ես եւս տեսել եմ նույն այդ արժեքների այլասերումը իշխանությունների կողմից: Ես ցավով ու անզիջում արձանագրել ու ահազանգել եմ ազգային գաղափարախոսության ժխտման, ազատական արժեքների վարկաբեկման, քաղաքական ու տնտեսական խորացող ճգնաժամի երեւույթներին, սոցիալական աննախադեպ հարստահարմանն ու բեւեռացմանը, հովանավորչության եւ կաշառակերության ծաղկմանը, արտադրողականության անկմանը, գործազրկության աճին, արտագաղթին: Այսօրինակ քաղաքականության հետեւանքով իշխանությունների ու հասարակության միջեւ առկա անջրպետը օրեցօր մեծացավ, օտարելով մեզ՝ քաղաքացիներիս, պետությունից, հողից ու հայրենիքից: Այսեւայլ երեւույթների լուսաբանումն ու արձագանքը դու կգտնես իմ հոդվածներում, որոնք տպագրվել են հայաստանյան եւ Սփյուռքի մամուլում:

Այսօր եւս համոզված եմ, որ ժամանակն, իրոք, հիշողություն ունի: Այն միշտ հատուցում է պահանջում, քաղաքական սխալներն անհետեւանք չեն անցնում. նրանց համար վճարում ենք բոլորս, ցավոք, հաճախ հավատի կորստի, հուսախաբության գնով:

Հասարակությունն ինքն էլ վճարում է իր անտարբերության, դյուրահավատության, հարմարվողականության համար: Ահա այսպես՝ 1995 թ. Հայաստանում արմատավորվեց հասարակական հանդուրժողականության արատավոր մթնոլորտը ընտրակեղծիքների, ընտրակաշառքների, օրինախախտումների, անպատժելիության հանդեպ:

Հայաստանում ապրելը գերծանր պարտականության է վերածվում շատերի համար, եւ մենք շարունակում ենք վճարել նախկինների եւ ներկաների սխալների համար: Եկել է նրանց սխալները շտկելու պահը:

Փոփոխությունների ժամանակն է: Նոր քաղաքականության ժամանակը: Մի վարանիր՝ քվեարկիր նոր քաղաքականության, նոր քաղաքական դեմքերի օգտին: Քվեարկիր փոփոխությունների օգտին: Մայիսի 30-ին ձեւավորվող խորհրդարանը՝ Ազգային ժողովը, մեր պետության, մեր հասարակության այցեքարտն է, որը ներկայացնելու ենք նոր դարին ու նոր հազարամյակին:

Դու խճճվել ես նախընտրական խոստումների բազմության մեջ, իսկ չիրականացված խոստումների հանդեպ անվստահությունդ խորացրել է կասկածները: Դու չես վստահում անցյալին ու ներկային, երկյուղում ես ապագայից ու նորերից. Որպես հայ մտավորական ճանապարհ եմ առաջարկում ստեղծված անորոշությունից՝ քո ընտրության արմատը պիտի լինի պարկեշտությունը, ազնվությունը, անկաշառությունը:

Փոփոխություններ, նոր քաղաքականություն, նոր քաղաքական դեմքեր՝ սա ժամանակի եւ ապագայի պահանջն է: Ես քեզ ընձեռում եմ դրանց հնարավորությունը, իսկ դու ինձ հնարավորություն տուր իրականացնելու փոփոխությունները:

Հարգելի ընտրող, պատգամավորի մանդատը ինձ չի հեռացնելու քեզնից, քանի որ ես, իմ ընտանիքը ապրել ու ապրում եմ ոչ թե կողքին, այլ ապրել ու ապրելու եմ ինչպես դու, ինչպես մեր երկրի բազմահազար քաղաքացիները, որոնց համար Հայրենիքը մեկն է:

Իմ հաստատակամության հիմքը հավատն է փոփոխությունների եւ նոր քաղաքականության իրականացման անխուսափելիության հանդեպ: Այդ հավատը քեզ պիտի փոխանցվի:

Սա է իմ ուղերձը քեզ:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆԻ ընտրական կենտրոնի հասցեն՝
Երվանդ Քոչարի 1, հեռ. 55-65-03
Նարինե Մկրտչյանի առաջիկա հանդիպումները ընտրողների հետ կկայանան
ա. մայիսի 15-ին, ժամը 18-ին Կույրերի միավորման թիվ 2 ուսումնաարտադրական ձեռնարկության դահլիճում (Կուզնեցովի 2),
բ. Նար-Դոսի անվ. դպրոցում՝ մայիսի 16-ին, ժամը 18-ին:

Ծրագրային

Հասարակական-քաղաքական փոփոխություններ

- ժողովրդավարական ինստիտուտների ազատ եւ արդար ընտրական համակարգի, բազմակուսակցականության եւ պառլամենտարիզմի ամրապնդում
- Սահմանադրական փոփոխություններով
- Ազգային ժողովի լիազորությունների ընդլայնում,
- պատգամավորական անձեռնմխելիության վերացում,
- անցում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների ընտրովի համակարգին.
- Ազգային եւ ժողովրդավարական արժեքների ու ավանդույթների վերականգնում, զարգացում, քարոզում մամուլով, ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ
- պետական աջակցություն մամուլին ազատ, անաչառ եւ արդյունավետ գործունեության ապահովման համար
- մարդու իրավունքների ամրագրմանը միտված օրենսդրական գործունեության իրականացում:

Փոփոխություններ սոցիալական ոլորտում

- աշխատատեղերի ստեղծում՝ տնտեսության ավանդական ճյուղերի վերագործարկմամբ
- սակագնային քաղաքականության վերանայում՝ ի նպաստ սպառողների
- բնակչության ավանդների աստիճանական հատուցում
- պետական ապարատի, նրա արտոնությունների կրճատմամբ ազատված միջոցների հատկացում սոցիալական անապահով խավերին
- ընտանեկան նպաստների հատկացման համակարգի վերափոխում
- յուրաքանչյուր ծնվող երեխայի համար տրվող միանվագ նպաստների ավելացում
- յուրաքանչյուր ծնվող երեխայի համար բացել առանձին հաշվարկային հաշիվ՝ միանվագ ներդրումներ անելով նախ պետության կողմից, ապա քարոզել եւ ներգրավել բարեգործներին
- մինչեւ երեք տարեկան երեխաների համար ամսական նպաստների սահմանում
- կենսաթոշակների եւ հաշմանդամության թոշակների ինդեքսիկ բարձրացում
- պետական հատկացումներ նոր ձեւավորվող ընտանիքներին:

Փոփոխություններ տնտեսական քաղաքականության ոլորտում

- հակամենաշնորհային օրենսդրության մշակում
- պետականացման (ազգայնացման) օրենքի ընդունում
- հարկային հստակ եւ գործուն քաղաքականություն՝ ստվերային տնտեսության նվազեցման ուղղությամբ
- հարկային օրենսդրական դաշտի կայունացում
- հավասար մրցակցային պայմանների ապահովմամբ փոքր եւ միջին բիզնեսի հնարավորությունների ընդլայնում
- հայրենական արտադրության ավանդական ճյուղերի վերագործարկում
- ներքին շուկայի պաշտպանվածություն:

Փոփոխություններ կրթության ոլորտում

- դպրոցական կրթական ավանդույթների վերականգնում
- բուհական ինքնավարության ընդլայնում
- անվճար կրթական սեկտորի ընդլայնում
- վճարովի ուսուցման վարձավճարների նպատակամիտված եւ արդյունավետ օգտագործման վերահսկողության սահմանում
- արհեստագործական մասնագիտությունների տեսական եւ գործնական ուսուցման խորացում

Ազգային բանակ

- Հասարակական վերահսկողության մեխանիզմների կատարելագործում՝ ի նպաստ բանակային կարգապահության եւ զինվորների իրավունքների ապահովման
- Զինվորի արժանապատվությունը մարտունակ բանակի հիմքն է:

Արտաքին քաղաքականություն

- Կողմնորոշումներից զերծ, հավասարակշռված արտաքին քաղաքականության իրականացում
- ավանդական տնտեսական կապերի զարգացում ԱՊՀ երկրների հետ
- տարածաշրջանային տնտեսական եւ քաղաքական համագործակցության նախաձեռնում եւ ընդլայնում
- եվրոպական քաղաքական եւ տնտեսական կառույցներում Հայաստանի ներգրավման խթանում:

Ազգային քաղաքականություն

- Ցեղասպանության ճանաչմանը նպատակամիտված, համակարգված համահայկական ծրագրի մշակում եւ զարգացում
- համահայկական կառույցների կազմակերպման սկզբունքների ձեւավորում
- համահայկական տեղեկատվական ընդհանուր համակարգի ստեղծում
- Արցախի պետականության ամրապնդում՝ հայ ժողովրդի ներուժի ներգրավմամբ
- Ամուր ընտանիքը ազգային կեցության հիմքն է:

Այս գաղափարների, փոփոխությունների իրականացումը, անշուշտ, փոխկապակցված է:

Ես նրանց կողքին եմ, ովքեր դավանում են այս գաղափարները:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Ստամբուլի միջազգային կինոփառատոնի թուրքական կինոնկարի մրցույթում միջազգային ժյուրիի եւ ՖԻՊՐԵՍԻ մրցանակները տրվեցին երիտասարդ բեմադրիչ Եշիմ Ուստաօղլուի «Ուղեւորություն դեպի արեւ» կինոնկարին: Մեկ շաբաթ շարունակ դիտելով տարբեր ու միջակ մի շարք թուրքական կինոնկարներ, որտեղ վերջին կինոնկար ժյուրիի անդամներին հրամցվեց մի իրավի տաղանդավոր կինոերկ, որն արդեն մրցանակների էր արժանացել Վենետիկի եւ Բեռլինի կինոփառատոներում: «Ուղեւորություն դեպի արեւը» հիացրեց ամենքին մարդասիրական գաղափարներով, նկարահանման վարպետությամբ, անհավանականորեն ռեժիսորական աշխատանքով, նաեւ համարձակությամբ: Այն օրերին, երբ Թուրքիայի խորհրդարանում մեծամասնություն կազմեցին ծախակողմյանները, եւ շարունակում էին եռալ կրքերը բանտարկված Օջալանի շուրջ, Ստամբուլի մի քանի կինոթատրոններում բազմաթիվ հանդիսականներ ծափահարում էին թուրքական մի կինոնկարի, որտեղ շատ նրբորեն ներկայացված է նաեւ քրդական հարցը... Մայիսի 1-ին, փառատոնի պաշտոնական արարողության ժամանակ երկու անգամ բեմ կանչվեց Եշիմ Ուստաօղլուն այդ համակրելի արտաքինով, համեստ, փոքրինչ մելամաղձոտ աղջիկը: Ֆիլմի արտադրիչի տարսիկ Բեհրուզ Հաշեմիանի հետ: Մրցանակը ստանալիս նրանք ասացին, որ ստացած գումարով պիտի մարեն պարտքերը եւ ձեռնամուխ լինեն նոր կինոնկարի ստեղծման... Նույն երեկո, ընդունելության ժամանակ, երբ ես շնորհավորեցի համակ երջանկություն ճառագող Եշիմին, վերջինս ինձ ասաց. «Իսկ դուք գիտե՞ք, որ ես ծնվել եմ Սարիղամիշում, եւ իմ մայրական կողմը Վրաստանից է»: Նա ասաց նաեւ, որ տարբեր առիթներով դիտել եւ հիացել է Փարաջանովի եւ Փելեշյանի կինոնկարներով: Մենք պայմանավորվեցինք հանդիպել հարցազրույցի համար, հաջորդ օրը տեղի ունեցավ հետեւյալ զրույցը.

Եշիմ Ուստաօղլու. «Ես չեմ ճանաչում ոչ մի սահման...»

- Եշիմ, ե՞րբ եւ ինչո՞ւ սկսեցիր ֆիլմ նկարահանել:

- Ես կրթությամբ ճարտարապետ եմ: Ուսանողական տարիներիս պատմվածքներ էի գրում եւ ամեն անգամ ֆիլմ դիտելիս զգում էի, որ ինքս էլ կարող եմ նույնն անել: Մտածեցի, որ արվեստի այս երկու տեսակները ճարտարապետությունն ու կինոն, միմյանց նման են եւ կարող են միանալ: Երկուսի համար էլ շատ կարեւոր են կոմպոզիցիան, ակուստիկան եւ լույսը, տարածության երեք մասերը՝ երկարություն, լայնություն, խորություն: Ի դեպ, ճարտարապետներից շատերն են զբաղվել կինոյով, բայց հակառակ երեւույթը չի եղել: Սակայն երկուսն էլ զբաղվում են գոյություն ունեցող տարածությունը լցնելով. ճարտարապետը լցնում է շենությամբ, կինոգործիչը՝ պատմություններով...

- Փարաջանովը համոզված էր, որ բեմադրիչ չեն դառնում, բեմադրիչ ծնվում են... Նույնը կարո՞ղ եք ասել Ձեր մասին...

- Կարծում եմ՝ կարող եմ: Ես մանկուց հավաքում էի երեխաներին շուրջս եւ ջանում էի ինչ-որ բան կազմակերպել բոլորին ուղղություն տալով... Բայց որոշ ժամանակ կինոյի մասին բնավ չէի մտածում, հետո կարծես մեջս մի բան պայթեց: Իմ կարծիքով, կինոբեմադրիչ լինելու համար ամենից կարեւորը աշխարհի եւ մարդկանց հանդեպ Ձեր կեցվածքն է, նրանց նայելու կերպը, մի խոսքով՝ աշխարհայացքը: Ես մի ընկեր ունեմ, գյուղացի տղա էր, որ առանց կինոկրթության շատ լավ բեմադրիչ դարձավ: Իհարկե, կրթություն ստանալն էլ շատ կարեւոր է, սակայն առաջնայինը ինչ-որ մի բան ստեղծելու ցանկությունն է, զգացմունքներդ եւ խորհուրդներդ արտահայտելու կարողությունը:

- Ովքե՞ր են եղել Ձեր ուսուցիչները կինոյում...

- Ես ազդվել եմ Յըլմազ Գյունեյի կինեմատոգրաֆից: Ժամանակին հափշտակված էի պարսկական եւ ռուս գրականությամբ: Սակայն ես ամեն ինչից էլ ազդվում եւ դաս եմ առնում, տեսածս լինի նկար, ֆիլմ թե ծառ, ամեն ինչ տպավորվում է: Մի անգամ լսեցի մի հայ դուդուկահարի նվագը: Նրա անունը չգիտեմ, սակայն նրա կատարած մեղեդին մեջս է մնացել, եւ այն, զուգորդված մեկ այլ նվագարանի հետ օգտագործել եմ «Ուղեւորություն դեպի արեւ» կինոնկարում...

- Ինչպե՞ս ծնվեց այս ֆիլմի գաղափարը...

- Պոլսոցական տարիներիս այս խնդիրներով ապրող ընկերներ ունեի: Այդ բաներն տեսնելուց հետո ուրիշ բաներ երազել եւ նկարահանել ինձ համար անկարելի է եւ կարիք էլ չկա: Ես չեմ ճանաչում ոչ մի սահման եւ չեմ վախենում ոչ մի բանից: Ֆիլմը Թուրքիայում ցուցադրողները տատամսեցին, թե ի՞նչ արձագանք կունենա երկրում: Սակայն հանդիսականները սիրեցին ֆիլմը: Մարդիկ կային, որ մի քանի անգամ են դիտել, տեսա նաեւ արցունքոտ աչքերով հանդիսականների, որ ինձ համար մեծ վարձատրություն է... Ինչ վերաբերում է քաղաքագետներին, ապա չեմ կարծում, թե նրանք շատ պիտի մտահոգվեն այս ֆիլմով...

- Կարո՞ղ ենք ասել, թե սա կինոնկար է քրդական հարցի մասին...

- Ավելին, կարող ենք ասել, թե սա զուտ քրդական ֆիլմ է: Այստեղ հարցը սուր չի դրված, սակայն քրդական խնդիրներն են մեջտեղ հանված: Բեռլինում շատ քրդեր շնորհավորեցին ինձ, եւ քուրդ մամուլն էլ դրական արտահայտվեց, ինձ համար դա նույնպես շատ ազդեցիկ էր: Ես հավակնություն չունեմ ինչ-որ շատ բան արած լինելու քրդական խնդրի համար, դա սոցիալ-քաղաքական հիմնահարց է: Մաղթում եմ, որ քրդերն այնքան զորանան, որ կարողանան լուծել: Իսկ ես իմ գործն եմ կատարել եւ կարծում եմ հաջողվել է...

- Եշիմ, ասացիր, որ քո հայրական կողմը Մակեդոնիայից է, մայրականը՝ Վրաստանից: Չե՞ս կարծում, որ քո արմատներն են պայմանավորել ազգային հարցի շուրջ նման լայնախոհ մոտեցում...

- Ըստ իս, էականը ոչ թե ազգային ծագումն է, այլ ընտանիքը, որտեղ ծնվել ու հասակ ես առել: Մեծ հայրս փիլիսոփա էր, մեծ մայրս պատմաբան, հայրս բժիշկ է, մայրս եւ նրա քույրը՝ գրականագետներ... Թեեւ ծնվել եմ Սարիղամիշում, սակայն 12 տարի բնակվել եմ Տրապիզոնում: Իսկ տրապիզոնցիները շատ շարժուն մարդիկ են, միմյանց կապված, մյուս հատկությունս էլ այդտեղից է: Ես նաեւ շատ եմ ճանապարհորդել Թուրքիայում ու արտասահմանում, շփվել տարբեր մշակույթների հետ, ինչը մեծապես նպաստում է մարդու մտահորիզոնի զարգացմանը, ջնջում նախապաշարումները եւ սահմանները: Հիմա ես, ինչպես շատերը Թուրքիայում, մտահոգ եմ վերջին ընտրությունների արդյունքներից, ցավոք, երկրում ազգայնամոլությունն աճում է... Չգիտեմ, թե ինչ կլինի այսուհետ, սակայն իսկապես ուզում եմ լավատես լինել...

ԱՐՕՏ ԲԱՐՍՕՂՅԱՆ

Ստամբուլ-Երեւան

«Թատրոնի եւ կինոյի կախարդական աշխարհում»

Երեկ Ե. Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանում բացվեց «Թատրոնի եւ կինոյի կախարդական աշխարհում» հետաքրքիր եւ ուշագրավ ցուցահանդեսի առաջին մասը, որը հասկացվում էր անցյալ տարիների նկարիչների (20-70-ական թվականներ) մոտ 150 աշխատանքներին կինոյի, թատրոնի, բեմադրությունների համար արված էսքիզներ, զգեստների ձեւավորումներ: Ցուցահանդեսը բացեց եւ ողջույնի խոսք ասաց թանգարանի տնօրեն Հ. Բախչինյանը մանրամասն ներկայացնելով երեք սրահներում ցուցադրված ձեւավորումները, որոնցից չեմ կարող չնշել հատկապես Պետրոս Ադամյանի դիմանկարը, որն արել է հենց Ադամյանը, Յակուլով, Արուտչյան, Աբեղյան եւ այլք, որոնք վաղուց այլեւս չկան: Ցուցահանդեսի երկրորդ մասը բացվեց նկարիչների միության սրահում, որն էլ ներկայացրին միության նախագահ Կ. Աղամյանը, վաստակավոր նկարիչ Ս. Անդրանիկյանը: Դա առաջին ցուցահանդեսի շարունակությունն էր, ուր ներկայացված էին ժամանակակից, գործող ու աշխատող նկարիչների ձեւավորումները կինոյում, թատրոնում, նաեւ հեռուստատեսությունում: Հեսաքրքիր ձեւով պատկերված են տիկնիկներ, թատերական զգեստներ, բազմաթիվ էսքիզներ ու ձեւավորումներ: Նշեմ երիտասարդ նկարիչներից մի քանիսին՝ Ռ. Հովհաննիսյան, Գ. Մարիկյան, Ռ. Սահակյան, Գ. Սահակյան եւ ուրիշներ: Այս ցուցահանդեսը վկայում է, որ կան ուժեր, կան նկարիչներ ու գործիչներ, որոնք ի վիճակի են գործելու, աշխատելու, բայց, ցավոք սրտի, այս ամենը մատնված է անտարբերության, եւ այսօր ՀՀ նկարիչների, թատերական գործիչների միությունները Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանը, կազմակերպելով այս ցուցահանդեսների շարքը, մեկ անգամ եւս դեկավար այրերի ուշադրությունն են հրավիրում այս բնագավառի արվեստագետների վրա:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Բեմում մանուկներն են

Երեկ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցում տոնական մթնոլորտ էր: Հայտնի է, որ սույն դպրոցի շենքում է օթեւանում Երեւանի վոկալ-երգչախմբային միջնակարգ մասնագիտական դպրոցը: Դպրոց, որ այս տարի նշելու է իր ստեղծման 25-ամյա հոբելյանը, եւ որի հիմնադիրը մեզանում ճանաչված խմբավար, երաժշտական գործիչ Դավիթ Չալյանն է: Ցայսօր երաժշտական կրթօջախը շուրջ հարյուր շրջանավարտ է տվել, որից 50-ը շարունակել են ուսումը վոկալ անդաստանում: Վստահորեն կարելի է ասել, որ Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի վոկալ բաժնի լավագույն սաների թվում այժմ են ընկնում նաեւ հիշյալ դպրոցի շրջանավարտները: Օջախի հիմնադրման իր նշանակալի նպաստն է բերել ճանաչված մասնագետ, պրոֆեսոր Թամար Շահնազարյանը: Հիշենք, որ դեռ Կոմիտասը գրում-երազում էր այն մասին, որ ամեն մի աստվածատուրիկ հայ երեխա պետք է պահպանի իրեն շնորհված երգեցիկ ձայնը: Ահա այդ պատգամով են առաջնորդվում վոկալ-երգչախմբային դպրոցի ստեղծողներն ու մանկավարժական կազմը: Հիմնադիրների թվում կան մեզ քաջ ծանոթ անուններ՝ ՀՀ վաստակավոր արտիստ, պրոֆեսոր Վալերի Հարությունյան, ՀՀ վաստակավոր արտիստուհի Սեդա Քալանթարյան, հմուտ մանկավարժներ, պրոֆեսորներ Նելլի Պիրումովա, Ռուզան Բաղդասարյան, Իրինա Եսայան, Դոնարա Ղարագյոզյան, Լենա Բեգլարյան, Սուսաննա Կորգանովա:

Հիշարժան է, որ վոկալ-երգչախմբային դպրոցի հենքի վրա տարիներ առաջ ստեղծվեց Հայաստանի պետական մանկական երաժշտական թատրոնը, որի հիմնադիր-տնօրենը Դավիթ Չալյանն էր: Լուրջ էր մանուկ երգիչների հայտը, երաժշտական-բեմական կատարումը՝ տպավորիչ, համարձակ եւ արհեստավարժ: Հանդիսատեսը մեծագույն գոհունակությամբ ծափողջունեց Պերգոլեզիի «Սպասուհի Տիրուհի» ստեղծագործությունը, Չյուսմայերի «Անվանակոչում», Բրիտենի «Նոյյան տապանը», Դունաեւսկու «Ցտեսություն, Մերի Պոպինս» ներկայացումները:

Այսօր վոկալ-երգչախմբային դպրոցն իր աննահանջ դիրքերում է, լնայած շենքի հարցը տակավին չի գտել իր լուծումը:

Արդյոք հարկ չկա՞, որ ՀՀ մշակույթի նախարարը մտահոգվի սույն կարեւորագույն հարցով՝ չէ՞ որ այսօր հայ ազգին ոչ միայն «ջազ-ֆոլքեր» են հարկավոր, այլեւ ազգային արժեքներ պահպանող եւ մեծն Կոմիտասի ավանդները կյանքի կոչող գործելակերպ:

Դպրոցն ունի մեծ եւ փոքր երգչախմբեր, եւ առաջինը 1985-ին Հարավսլավիայում անցկացված միջազգային մրցույթի դափնեկիր է: Շնորհիվ փորձառու խմբավարներ Գրիգոր Կուզիկյանի եւ Կարինե Առաքելյանի այսօր էլ մեծ ուշադրություն է հատկացվում խմբերգային արվեստի հիմունքներին: «Դպրոցի աշխատանքներին իրենց նպաստն են բերում նաեւ Նաիրա Հակոբյանը, Հասմիկ Սաֆրաստբեկյանը, Իրինա Բարխուդարյանը, Ինեսա Պողոսովան, Նոնա Գալստյանը, ամենքը՝ դասատու, թե նվագակցող, իրենց կարեւոր եւ շնորհալի գործն են կատարում մեր մատաղ սերնդի երաժշտական, գեղագիտական, վոկալ դաստիարակության անդաստանում», ասում է դպրոցի փոխտնօրեն Արտավազդ Շահինյանը:

...Խանդավառություն էր տիրում դպրոցում: Մեկը մյուսի ետեւից բեմ էին ելնում գեղեցկատես, անմիջական, հարիր հագ ու կապով շնորհալի երեխաները: Դպրոցի լեցուն դահլիճը ամբողջ 2 ժամ ալեկոծվում էր ծնողական հուզմունքից, դասատուների բերկրանքից եւ հյուրերի հիացմունքից մանվածվող ջերմ մթնոլորտում: Ելույթ ունեցավ 23 երեխա: Դժվար եւ անարդարացի է առանձնացնել որեւէ մեկի անունը:

Յուրաքանչյուրն իր ներդրումը բերեց այդ հիանալի համերգին: Թող փոքրիկ արտիստներից ամեն մեկն իմանա եւ գիտակցի, որ այդ օրը կարեւոր էր իր կյանքում, որ ինքը միշտ ճանապարհ է ընտրել եւ վստահելի, խնամքոտ ձեռքերին է հանձնված նրա ապագան:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

50 միլիոն դոլարի նվիրատվությունը նոր կյանք կտա թանգարանին

Ներկա դարաշրջանում, որտեղ ածականների գերադրական աստիճանները կարծես թե կորցրել են իրենց իմաստը, Պետրոյթի արվեստների ինստիտուտի (ԴԱԻ) դիրեկտորի ժամանակավոր պաշտոնակատար Մորիս Փարիշը, անդրադառնալով քաղաքի 3 ամենակարեւոր բարերարների կողմից կատարված 50 միլիոն դոլարի նվիրատվությանը, նշել է, թե դա իրոք «ամենանշանակալի հատկացումն է, որ թանգարանը կամ որեւէ այլ մշակույթի օջախ այդ տարածքում երբեւէ ստացել է», հաղորդում է «Ազգ-միրոր» համակարգչային ծառայության լրատվությունը՝ հենվելով Դեյվիս Լիմանի հոդվածի վրա:

Նշված երեք բարերարներն են Ալֆրեդ Թոբմանը, Ջոզեֆին Ֆորդը եւ մեր հայրենակից Ալեք Մանուկյանի որդի Ռիչարդ Մանուկյանը: Վերջինս ԴԱԻ-ի նախագահն է, եւ թանգարանը տնտեսապես ինքնաբավ դարձնելու ծրագրի իրականացման արշավի գլխավոր կազմակերպիչը: Նա նաեւ հանրահայտ Մասկո կորպորացիայի նախագահն ու գլխավոր գործադիր տնօրենն է: Ջոզեֆին Ֆորդը Ուոլտեր Ֆորդ Բ-ի այրին է եւ արվեստագետների հայտնի հովանավորողը: Իսկ Ալֆրեդ Թոբմանը ճանաչված ֆինանսիստ է:

«Կայուն եւ ամուր թանգարանը միակ եւ ամենամեծ ժառանգությունն է, որ մենք կարող ենք թողնել մեր երեխաներին», ասել է նա հանդիսավոր արարողության ժամանակ:

Ներկա 50 միլիոնի նվիրատվությունն առաջին քայլն է թանգարանի արդիականացմանն ու տնտեսական հզորացմանը նպատակաուղղված 10 տարվա ծրագրի, որի ընթացքում ակնկալվում է հավաքել 320 միլիոն դոլար: Այս գումարից 120 միլիոնը նախատեսվում է «ֆիզիկական բարենորոգումների եւ բյուջեի պակասը լրացնելու» համար: Իսկ մնացած 200 միլիոնը պետք է գումարվի թանգարանի նվիրատվությունների ներկա 90 միլիոնի հասնող գումարին: Մորիս Փարիշը ելույթ ունենալով ներկաների առաջ նշել է, որ կառուցվածքային ձեւափոխությունների համար հատկացված 80 միլիոն դոլարի մեջ մտնում է նաեւ հայտնի ճարտարապետ Մայքլ Գրեյվզի ներկայացրած հիմնական բարեփոխումների ծրագրի ֆինանսավորումը, դրանց շարքում լինելու են նոր սանիքների եւ կայուն ջերմաստիճանի պահպանման սարքերի տեղադրումը, 10 հազար ֆտ ցուցադրական նոր տարածաշրջանի, ինչպես նաեւ հյուսիսից հարավ ձգվող նոր ճեմուղու կառուցումը:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Վարդան Ղահրամանյան. «Կռվում ենք օլիմպիական ուղեգրերի համար»

Հայաստանի թեքվոնդոյի ֆեդերացիան (ՀԹՖ) ստեղծվեց 1994 թվականին, բայց, չնայած իր երիտասարդ պատմությանը, այն կարողացել է մի քանի տարվա ընթացքում բավականին հաջող կազմակերպել մարզաձեւի զարգացման աշխատանքները: Համենայն դեպս, մեկ անգամ չէ, որ հայ մարզիկները միջազգային խոշոր մրցումներից տուն են վերադարձել մեդալներով եւ գավաթներով: Բայց վերջին ամիսներին ՀԹՖ-ն նորից կանգնած է լուրջ ֆինանսական խնդիրների առջեւ, ինչը շատ է խանգարում արդյունավետ աշխատանքին:

ՀԹՖ-ի փոխնախագահ Վարդան Ղահրամանյանը ֆեդերացիայի ստեղծման առաջին իսկ օրից փորձում է ակտիվորեն զարգացնել հայկական թեքվոնդոն:

- Ցավալի է, բայց լավ մարզադպրոց ստեղծելով, լավ մարզիչներ եւ մարզիկներ ունենալով, մենք ստիպված ենք մեր տղաններ հարմարեցնել մեր ֆինանսական հնարավորություններին, որոնք բավականին սուղ են, - ասում է Վ. Ղահրամանյանը: Անհրաժեշտ գումարի բացակայության պատճառով մենք ստիպված էինք բաց թողնել Եվրոպայի առաջնությունը: Այժմ նախապատրաստվում ենք աշխարհի առաջնությանը, որը տեղի կունենա հունիսի 2-6-ը Կանադայի էդմոնտոն քաղաքում: Նախատեսում ենք չորս մարզիկ ուղարկել Կանադա: Այդ մրցումներից հետո մեր թեքվոնդիստները պետք է մասնակցեն Խորվաթիայում կայանալիք օլիմպիական ընտրական մրցաշարին: Սիդնեյի օլիմպիադայում թեքվոնդիստները հանդես կգան կանանց եւ տղամարդկանց մրցումների 8 քաշային կարգերում: Վերջերս ավարտված Հայաստանի ազգային առաջնությունը ցույց տվեց, որ երկրի չեմպիոններ Զորայր Մեկինյանը (54 կգ), Էդգար Գրիգորյանը (67 կգ), Սուրեն Սարգիսովը (58 կգ), Գուժ Հովհաննիսյանը (62 կգ), Արսեն Ավետիսյանը (72 կգ), Հովհաննես Վարդանյանը (78 կգ), Տիգրան Թառյանը (84 կգ), Արմեն Բաղդասարյանը (84-ից բարձր), Աննա Կարապետյանը (54 կգ), Ալինա Գեւորգյանը (62 կգ) ի վիճակի են մրցել արտասահմանյան թեքվոնդիստների հետ: Մնում է միայն ցանկանալ, որ նրանց ընծեռվի նման հնարավորություն: Եվ խոսքիս վերջում կցանկանայի հատուկ շնորհակալություն ասել մեր սփյուռքահայ գործընկերներին եւ բարեկամներին միջազգային կարգի մրցավար Սուրեն Ֆստխյանին (ԱՄՆ) եւ Արմեն Մարտիրոսյանին (Իրան), որոնք մեծապես աջակցում են Հայաստանի թեքվոնդոյի զարգացմանը:

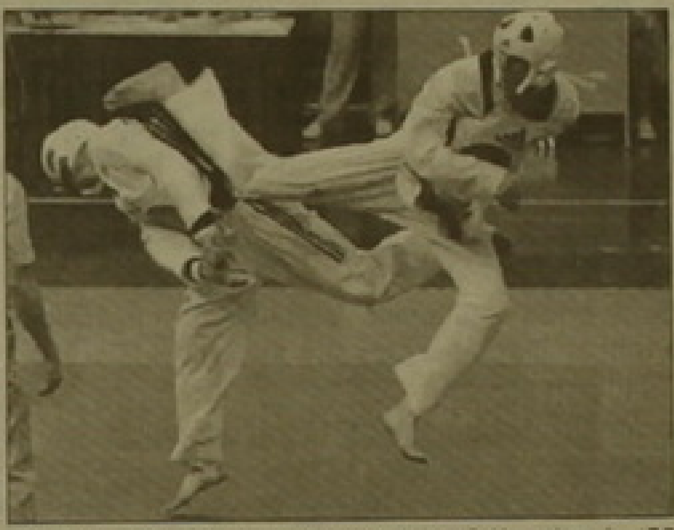

ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը՝ «Պարմային»

«Պարմա» (Իտալիա)–«Օլիմպիկ» (Ֆրանսիա)՝ 3-0 (2-0)

Մոսկվա. «Լուժնիկի» մարզադաշտ. 12 մայիսի: 60 հազար հանդիսական: «Պարմա»՝ Բուֆոն, Տյուրամ, Սենսինի, Կանավարո, Դ. Բաջիո, Պոդոսյան, Ֆուզեր, Վերոն (Ֆիորե. 78), Վանոլի, Կրեսպո (Ամորոզո, 83), Կյեզա (Բալբո. 72): «Օլիմպիկ»՝ Պորասո, Բլան, Դոմորո, Բլոնդո, Դա Սիլվա (Կամարա. 46), Իսսա, Բրավո, Բրանդո, Գուրվենեկ, Մորիս, Պիրես: Մրցավարներ Դալլաս, Գանն, Մաքելիիններ (բոլորը՝ Շոտլանդիա): Գոլերը խփեցին Կրեսպոն (26), Վանոլին (35), Կյեզան (55): Զգուշացվեց Բլոնդոն:

Եզրափակիչ հանդիպումից առաջ պարզ էր, որ մրցանակի գլխավոր հավակնորդը «Պարման» է: Բանն այն է, որ իտալական մեկ այլ թիմի՝ «Բոլոնյայի» հետ անցկացրած կիսաեզրափակիչ երկրորդ խաղից հետո Մարսելի «Օլիմպիկի» 5 խաղացողներ որակազրկվել էին: Հատկապես զգալի էր հարձակվող Քրիստոֆ Դյուգարրիի եւ Ֆաբրիցիո Ռավանելլիի բացակայությունը:

Իրոք, խաղն ընթացավ «Պարմայի» բացահայտ առավելությամբ: Իտալական թիմի խաղացողները սկզբից եւեթ սուր գրոհներ ձեռնարկեցին մրցակցի դարպասին: 26-րդ րոպեին, «Պարմայի» հերթական գրոհի ժամանակ, կոպտորեն սխալվեց «Օլիմպիկի» ավագ Լորան Բլանը: Նա փորձեց դարպասապահ Ստեֆան Պորատոյին փոխանցել գնդակը, սակայն այն անցավ «Պարմայի» խաղացող Հեռնան Կրեսպոյին, որը եւ բացեց խաղի հաշիվը: 10 րոպե էլ չէր անցել, երբ իտալացիները խփեցին 2-րդ գնդակը: Դիեգո Ֆուզերի՝ աջ եզրից կատարած փոխանցումից հետո Վանոլին գլխի հարվածով գնդակն ուղարկեց ֆրանսիացիների դարպասը:

Երկրորդ խաղակեսում եւս «Պարման» անվիճելի առավելություն ուներ: Խաղը վերսկսվելուց 10 րոպե անց իտալացիները հաշիվը դարձրեցին 3-0: Աջ եզրում սուր անցումից հետո Սեբաստիան Վերոնը գնդակը փոխանցեց տուգանային հրապարակի մատույցներ, Հեռնան Կրեսպոն հավանականորեն այն թողեց Էնրիկո Կյեզային, որը շեշտակի հարվածով գնդակը մխրճեց դարպասի վերին անկյունը: Միայն դրանից հետո «Օլիմպիկի» ֆուտբոլիստներն ակտիվացան: Թերեւս, գոլ խփելու միակ իրական հնարավորությունն ունեցավ Տիտի Կամարան, սակայն նրա հարվածը փոքր-ինչ շեղ ստացվեց: Հաշիվն ավելացնելու հնարավորություններ կորցրեց «Պարման»:

Հատկապես տպավորիչ էր Աբել Բալբոյի հզոր հարվածը, որից հետո գնդակը դիպավ ձողափայտին:

Այսպիսով, իտալական ակումբը հաղթեց խոշոր հաշվով եւ նվաճեց պատվավոր մրցանակը: Նշենք, որ սա «Պարմայի» երկրորդ նմանօրինակ հաջողությունն է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթին խաղարկություններում (առաջինը 1995-ին էր):

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը եռյանիկ հաղթողներին հանձնեց ֆուտբոլային ասոցիացիաների եվրոպական միության նախագահ Լեննարտ Յուհանսոնը:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Հաղթանակներ եւ պարտություններ

Երեկ Սոֆիայում մեկնարկեց հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի եվրոպայի 46-րդ առաջնությունը: Բուլղարիայի մայրաքաղաքի Ձմեռային պալատի մրցագորգ կելնեն աշխարհամասի 35 երկրների 160 ըմբիշներ: Արդեն հայտնել ենք, որ առաջնությանը մասնակցում են նաեւ Հայաստանի 7 ներկայացուցիչներ:

Ինչպես Սոֆիայից հաղորդում են Հայաստանի մարզական լրագրողների ֆեդերացիայի ներկայացուցիչներ Վարդան Թադեւոսյանն ու Հրայր Նազարյանը, մեր ըմբիշներից առաջինը մրցապատերազմ մտավ Վաղինակ Գալստյանը (63 կգ քաշային կարգ): Հանդիպելով աշխարհի երիտասարդների չեմպիոն, Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Նասիբ Ալիեւի հետ՝ երեւանցի ըմբիշը հաղթեց բացահայտ առավելությամբ: Ընդամենը 2 րոպեի ընթացքում հաշիվը 14-0 էր՝ Գալստյանի օգտին:

Հաղթանակ տարավ նաեւ 76 կգ քաշային կարգում հանդես եկող ախուրյանցի Լեւոն Գեղամյանը: Նա կարողացավ փորձառու լեհ Արթուր Միխալկեւիչի նկատմամբ առավելության հասնել 3-1 հաշվով:

Ցավոք, անհաջողության մատնվեցին այդ օրը մրցագորգ ելած մյուս երկու հայաստանցի ըմբիշները: Վահան Ջուհարյանը (54 կգ) վիճակահանության կամքով առաջին շրջանում ազատ էր, իսկ երկրորդում հանդիպեց մեր հայրենակից Սամվել Դանիելյանի հետ, որը ներկայացնում է Ռուսաստանը: Փորձառու Դանիելյանը, որը հաղթանակներ ունի ամենաբարձր կարգի շատ առաջնություններում, կարողացավ չեզոքացնել Ջուհարյանի ակտիվությունը եւ հաղթել 4-0 հաշվով: Ի դեպ, սա Դանիելյանի երկրորդ հաղթանակն էր. առաջին շրջանում նա 6-0 հաշվով առավելության էր հասել ուկրաինացի Սերգեյ Սորոկայի նկատմամբ:

Պարտություն կրեց նաեւ գյումրեցի մյուս ըմբիշը՝ Խորեն Պապոյանը (97 կգ): Նա իր հնարավորություններից ցածր հանդես եկավ եւ 2-9 հաշվով զիջեց Ուլե Բուրգլերին (Շվեյցարիա):

Իրենց առաջին գոտեմարտերը շահեցին արտերկիրը ներկայացնող երկու հայ ըմբիշներ: Ալֆրեդ Տեր-Մկրտչյանը (Գերմանիա, 54 կգ) 3-0 հաշվով հաղթեց Ալեքսանդր Պավլովին (Բելառուս), իսկ Դավիթ Մանուկյանը (Ուկրաինա, 63 կգ) ոչ մի հույս չթողեց Չեխ Սլավկոյին (Սլովակիա)՝ 11-0:

ՇԱԽՄԱՏ

Յոթ ուղեգրերի համար

Թբիլիսիում անցկացվում է աշխարհի կանանց առաջնության եվրոպական 5-րդ գոտու ընտրական մրցաշարը: Հիշեցնենք, որ գոտու հինգ ուժեղագույն շախմատիստուհիներ արդեն իրավունք ունեն մասնակցելու սեպտեմբեր ամսին Քիշնեւում անցկացվելիք եզրափակիչ փուլին: Այս մրցաշարում վիճարկվում են եւս յոթ ուղեգրեր՝ ավելի շատ, քան որեւէ այլ փնջում: Անշուշտ, սա վկայում է 5-րդ գոտու ուժի եւ հեղինակության մասին:

Ինչպես տեղեկացրեց եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահ Գագիկ Հովհաննիսյանը, որը կատարել է փնջային մրցաշարի բացումը, Վրաստանի մայրաքաղաքում պայքարի մեջ են մտել հինգ երկրների՝ Վրաստանի, Հարավսլավիայի, Հունաստանի, Թուրքիայի եւ Հայաստանի 32 շախմատիստուհիներ (մրցապատերազմ չեն մտել գոտու մյուս երեք երկրների՝ Կիպրոսի, Մալթայի եւ Ալբանիայի ներկայացուցիչները): Մասնակիցների թվում են 12 գրոսմայստերներ, 9 միջազգային եւ 3 ՖԻԴԵ-ի վարպետներ:

Անցկացված 5 տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը գլխավորում են գրոսմայստերներ Մայա Լոմինեյշվիլին, Նինո Խուրցիձեն (երկուսն էլ՝ Վրաստան) եւ Սվետլանա Պրուդնիկովան (Հարավսլավիա), որոնք 4-ական միավոր են վաստակել:

Հայաստանի չորս շախմատիստուհիների արդյունքներն այսպիսին են. Էլինա Դանիելյան եւ Լիլիթ Մկրտչյան՝ 2,5-ական, Նարինե Գասպարյան՝ 2, Գոհար Հլղաթյան՝ 1,5 միավոր:

Ավելացնենք, որ մրցաշարն անցկացվում է շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով եւ վերջնագիծը կհասի մայիսի 16-ին:

Առաջին խմբի մրցաշարում

Տեղի ունեցան ֆուտբոլի հանրապետական առաջնության առաջին խմբի մրցաշարի 4-րդ տուրի հանդիպումները:

Երեւանի «Դինամոն» ավելի ամրապնդեց միանձնյա առաջատարի իր դիրքերը՝ 6-0 հաշվով սեփական խաղադաշտում հաղթելով Աշտարակի «Քասախին»: Մյուս հանդիպումներն այսպիսի արդյունքներ ունեցան. «Լեռնագործ» (Կապան)-«Լոռի» (Վանաձոր) 1-1, «Մուշ» (Քասախ)-«Նաիրիս» (Երեւան) 0-3, «Ղարաբաղ-2»-«Ալաշկերտ» (Մարտունի) 3-0, «Արփա» (Եղեգնաձոր)-ՖԻՄԱ (Երեւան) 1-1:

Մինչ այդ նախապես անցկացվել էր 7-րդ տուրի «Ղարաբաղ-2»-«Քասախ» հանդիպումը: Այն ավարտվել է «Ղարաբաղ-2»-ի հաղթանակով՝ 1-0:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Խոր Վիրապ: 2. Դյումա: 3. Անանյան: 4. Նվարսակ: 5. Փրկիչ: 6. Սեղմիրան: 10. Վարագավանք: 11. Սրիսակավոր: 15. Քորանի: 16. Խորվաթ: 20. Ավետարան: 22. Երուսաղեմ: 23. Կումայրի: 24. Սաղայել: 28. Մարտ: 29. Հառիճ:

Հորիզոնական

7. Թորանյան: 8. Վարդապետ: 9. Ամենափրկիչ: 12. Տրդատ: 13. Սանգան: 14. Սպիրտ: 17. Դպրանոց: 18. Ֆորտունա: 19. Փարվանա: 21. Նավապետ: 25. Դեսնա: 26. Քուրվառ: 27. Ցողուն: 30. Վաղարշապատ: 31. Գանձասար: 32. Եղիսաբեթ:

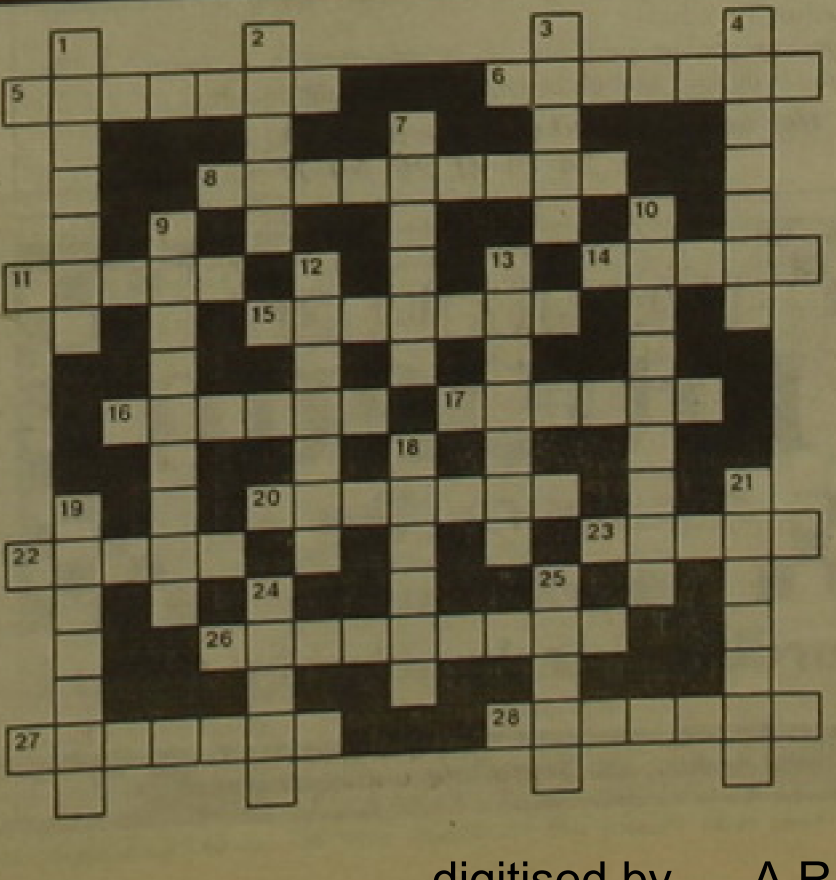

Ուղղահայաց

1. «Տիտանիկ» ֆիլմի օսկարակիր հայ մոնտաժողը: 2. Հագուստեղեն կամ այլ բաներ մեջը պահելու մեծ արկղ: 3. Գետ Էստոնիայում: 4. Նավահանգստային քաղաք Սիրիայում: 7. Ա. Բակունցի պատմվածքներից: 9. Հայ մարշալ: 10. Ամերիկացի աշխարհահռչակ հյուպնոսիս: 12. Ծագումով հույն իտալացի նկարիչ (1541-1614): 13. Գեղարվեստական նկարազարդ ձեռագիր գիրք: 18. Ռուս դերասան, ռեժիսոր, աշխատել է Ալեքսանդրյան եւ Փոքր թատրոններում: 19. Հայ շախմատիստ: 21. Հայազգի թատերական գործիչ, մեծանուն ռեժիսոր: 24. Որեւէ բան հաստատելու, ապացուցելու փաստարկ: 25. Հայկական լրատվական գործակալություն:

Հորիզոնական

5. Տագնապի ազդանշան, զգուշացում: 6. Թիթեռնածաղկավորների ընտանիքի խաղողազգի դեղաբույս: 8. Ռուս աշխարհահռչակ թենիսիստ: 11. Անասնագոմ: 14. Հաստ աղիքի բորբոքում: 15. Մոսկվայի Վախթանգովի անվան թատրոնի առաջատար ռուս դերասան: 16. Զվարճապեղի: 17. IV դ. սկզբներին հիմնադրված միջնադարյան ճարտարապետական ժայռափոր հուշարձան-վանք Կոտայքի մարզում: 20. Էլեկտրական կեռաչերեփը: 22. Նախապես, անարգանք... 23. Գետ Հայաստանում, Արփայի աջ վտակը: 26. Հ. Մալյանի ֆիլմերից: 27. «Անունն Արամ է» պատմվածքների ժողովածուի հեղինակը: 28. Ռուս նկարիչ, դիմանկարի մեծ վարպետ:

Կազմեց Տ. ՀԱԿՈԲՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա **մայիսի 17-ին, ժամը 11:30-ին Թեքեյան մշակութային** կենտրոնում *(Խանջյան 50)*։

Հանդիպումը կվարի USAID-ի RONCO International Հողի ռեֆորմի ծրագրի ավագ իրավաբան

Համիկ Հակոբյանը։

Թեման՝ **«Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքները եւ դրանց ապահովման երաշխիքները»**։

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

Աշխատանքի մասնագետ
Binding Together, Incorporated (Նյու Յորք)

ՀԻԼԴՐԹ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

ներկայացնում է

«Աշխատանքի դիմելու արեւմտյան ակնկալիքները»

երկուշաբթի, մայիսի 17-ին, ժամը 18:00-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
փոքր դահլիճում։

Սեմինարը կընթանա անգլերեն՝
համաժամանակյա հայերեն թարգմանությամբ։

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58։

ARMENTEL

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ

2000 թվականի պրոբլեմին դիմակայելու նպատակով Արմենտել ՀՁ-ն հայտարարում է համակարգիչների եւ լազերային տպող սարքերի ձեռք բերման մրցույթ (տենդեր)։

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեխնիկական պարամետրեր ստանալ Սարյան 22, 10 հարկ, կոմերցիոն գլխավոր տնօրենի ընդունարանից եւ 15 օրվա ընթացքում նույն հասցեով ներկայացնել իրենց հայտերը եւ կնքված ծրարները։

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն կազմակերպությունները, որոնք հանդիսանում են արտադրող ֆիրմայի դիստրիբյուտերը կամ ներկայացուցիչը (ներկայացնել փաստաթուղթ)։ Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն ՀՀ գրանցված կազմակերպությունները։

Մրցույթին մասնակցող կազմակերպությունները

- պետք է ներկայացնեն տեղեկություններ իրենց ֆինանսական վիճակի մասին
- պետք է տեղեկացնեն իրենց լիցենզավորված աշխատողների մասին
- պետք է ունենան առնվազն 1 տարվա գործունեություն ՀՀ տարածքում
- պետք է գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում
- պետք է ներկայացնեն տվյալներ վերջին 1 տարվա ընթացքում իրենց կողմից համանման աշխատանքներ կատարելու վերաբերյալ։

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ

Արմենտել ՀՁ-ն հայտարարում է 31 համակարգիչների եւ 15 լազերային տպող սարքերի ձեռք բերման մրցույթ (տենդեր)։

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեխնիկական պարամետրեր ստանալ Սարյան 22, 10 հարկ, կոմերցիոն գլխավոր տնօրենի ընդունարանից եւ 10 օրվա ընթացքում նույն հասցեով ներկայացնել իրենց հայտերը եւ կնքված ծրարները։

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն կազմակերպությունները, որոնք հանդիսանում են արտադրող ֆիրմայի դիստրիբյուտերը կամ ներկայացուցիչը (ներկայացնել փաստաթուղթ)։ Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն ՀՀ գրանցված կազմակերպությունները։

Մրցույթին մասնակցող կազմակերպությունները

- պետք է ներկայացնեն տեղեկություններ իրենց ֆինանսական վիճակի մասին
- պետք է տեղեկացնեն իրենց լիցենզավորված աշխատողների մասին
- պետք է ունենան առնվազն 1 տարվա գործունեություն ՀՀ տարածքում
- պետք է գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում
- պետք է ներկայացնեն տվյալներ վերջին 1 տարվա ընթացքում իրենց կողմից համանման աշխատանքներ կատարելու վերաբերյալ
- պետք է ներկայացնեն իրենց ծրարները սույն թվականի մայիսի 13-24-ը, ժամը 12:00։

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF
UMCOR

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտեն (UMCOR) եւ Լենդ-բանկը տեղեկացնում են բոլոր հետաքրքրվող անձանց, որ սույն թվականի ապրիլի 1-ից սկսվում է 1999 թվականի գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը։ Վարկերը կտրամադրվեն այն անհատ անձանց եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են հետեւյալ գյուղատնտեսական բնագավառներում՝ սառնարանային եւ պահեստային տնտեսություններ, կաթի վերամշակում եւ տավարաբուծություն։

Նախընտրությունը կտրվի այն դիմորդներին, որոնք արդեն ունեն գործող տնտեսություն։

ՎԱՐԿԸ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ծրագրի անվանումը	Վարկի առավելագույն չափը	Վարկի առավելագույն ժամկետը	Տարեկան տոկոսադրույքը	Վարկի տրամադրման ժամկետը
Սառնարանային պահեստային տնտեսություն	10.000 դոլար	9 ամիս	19 տոկոս	1999 թ. օգոստոս-սեպտեմբեր
Տավարաբուծություն	15.000 դոլար	18 ամիս	19 տոկոս	1999 թ. օգոստոս-սեպտեմբեր
Կաթի վերամշակում	30.000 դոլար	18 ամիս	19 տոկոս	1999 թ. մայիս, օգոստոս-սեպտեմբեր

Վարկային դիմումի ձեւերը կտրամադրվեն UMCOR-ի գրասենյակից՝ միայն երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչեւ 17:00։

ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸՆԴՈՒՆՎԵՆ ՄԻՆՉԵՎ ՄԱՅԻՍԻ 31-Ը

Լրացված վարկային դիմումի հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է ներկայացնել պետական ռեգիստրում գրանցման վկայականը, կանոնադրությունը, արտադրական տարածքի եւ գրավ դրվող առարկայի սեփականության վկայագրերը եւ լիցենզիա (կաթի վերամշակման բնագավառի համար)։

Լրացուցիչ տեղեկություններ այլ անհրաժեշտ փաստաթղթերի ներկայացման մասին կստանաք UMCOR-ի գրասենյակից։

Մեր հասցեն է՝ Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16
Հեռ. 24-81-41, 28-29-77

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ
ԽԱՉԲԱՌ
ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ «Ազգ»-ում
Փորձեք լուծել եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

14 մայիս

9.00 Հայլուր
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.05 Արտակարգ ալիք
11.15 Գ/Ֆ «Հնձանը»
12.30 Առավոտից քաղաքականություն
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 «3-րդ ալիք» մանկական սրահ
17.40 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
18.35 Մայրաքաղաք
19.00 Ընտրարշավ
Արբանյակային հեռարձակմամբ.
19.00 Գ/Ֆ «Սաք Ռուստամի մասին»
20.10 Հայաստանի երգի-պարի անսամբլի ելույթը
20.30 Վավերագրական կինոնկար «Լեւոն Օրբելի»
21.00 Հայլուր
21.30 1 լուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 Դեմքեր
22.20 «3-րդ ալիք»
00.00 Հայլուր
00.15 Արտակարգ ալիք
00.30 Ուշ երեկոյան
01.30 Հեռուստասերիալ «Երեկ, այսօր, վաղը»
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Քաղցր գետը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

9.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Կարգին տղաները» (5-րդ մաս)
19.00 Մուլտֆիլմեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Արոս Ղազարյանի ծննդյան առաջին 50-ամյակը. «Անեկդոտների հատընտիր-2»
20.30 Կամ... կամ Ավետիք Իսահակյանի մասնակցությամբ
21.15 Օլյայի օրագիրը
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Արենս հողմապտույտ»
23.30 Սուրհանդակ
24.00 Անդորր
00.05 Ա. Էլբակյանի «Ուրբաթ գիշեր բոլորովին քուն չունեմ» հեղինակային ծրագիրը
(2.30 Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Ֆիլմ-հեքիաթ «Արքայադուստր-սիրամարգը»
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Ջենթլմեն շոու
19.45 Նվագիր, հարմոն սիրելի
20.15 Առողջություն
20.45 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Գ/Ֆ «Էտյուդ սեւ երանգներով»
00.30 Բուլատ Օկուջավայի 75-ամյակը. «...Եվ հույսը փոքրիկ նվագախումբ է»
01.20 Շաբաթվա թեման
01.40 Գ/Ֆ «Գող աղջիկը»

РТР

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստասերիալ «Հաղորդումների ծրագիր»
9.15 Հազար եւ մեկ օր
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Ստրանքներ փոստով
11.10 Սերիալ «Միլենի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.55 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Ջունգլիների գիրքը»
13.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ երեխաների համար «Հրաշագործը. մեծ վիշապի երկիրը»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 «Դետի Տեֆի»
19.05 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
19.10 Սերիալ «Ուգրյում գետը» (4-րդ սերիա)
20.30 Մանկան շուրթերով
21.40 Մանրամասներ
21.50 «Քաղաքիկ»
22.25 Համերգ նվիրված «Օվացիա» մրցանակին
01.05 Պոդիում դ'արտ
01.40 Հերթապահ բաժանմունք

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՎՃԱՐ Հայաստանի առեւտրական ձեռնարկությունները ներկայացնող «ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ՄԵԾԱԾԱԽ ԵՎ ՄԱՆՐԱԾԱԽ» տեղեկագիրը ձեռնարկություններին տրամադրվում է անվճար։ Զանգահարել 581351, 569393 «ԱՓՅՈՒՌ»

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1048. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 13. 05. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@